

Esitutk. Asto 80/18.3.1986

TURKU (ENTISTÄ MAARIAA), JÄKÄRLÄ
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
6.9. - 17.9.1985

TURUN YLIOPISTO
ARKEOLOGIAN OSASTO

HAKEMISTO

1.	Kohteen sijainti ja maanomistaja	1
2.	Kaivauksen löydöt, valokuvat ja näytteet	1
3.	Kaivauskohteen aikaisempi tutkimus	1
4.	Kaivausalueen ja sen ympäristön tila ennen kaivausta	2
5.	Kaivaussuunnitelma	3
6.	Työjärjestelyt	4
7.	Mittaukset	4
8.	Ruutujako	6
9.	Kaivaustapa	7
10.	Esihistoriallista aikaa nuorempia löytöjä kaivausruuduista	9
11.	Maalajit	9
12.	Jälkiä rakennelmista	10
13.	Kaivauksen lopettaminen	11
14.	Tiivistelmä	12
Liite 1:	Kaivausalueen sijainti	1 sivu
Liite 2:	Kaivausalueen yleiskartta	1 kpl
Liite 3:	Luettelo Turun Jäkärln vuoden 1985 kaivauksen kaivauskartoista	1 sivu
Liite 4:	Kaivauskartat	15 kpl
Liite 5:	Luettelo Turun Jäkärln vuoden 1985 kaivauksen valokuvista	10 sivua
Liite 6:	Luettelo Turun Jäkärln vuoden 1985 kaivauksen hiili- ja maa- näytteistä	2 sivua

1. Kohteen sijainti ja maanomistaja

Jäkärälän vuoden 1985 kaivausalue sijaitti Maire Tammen omistaman Metsänius kalan tilan maalla Turun Niuskalan kylässä. Maanomistajan osoite on Niuskala ja puhelinnumero 921-381706. Tilan rekisterinumero on 310.

Valtakunnallisessa peruskoordinaatistossa kaivausalueen sijainti on seuraava:

$$\begin{aligned} x &= 6713 \ 92 \\ y &= 1574 \ 76 \\ z &= \quad \quad 38,90^* \end{aligned}$$

Tällöin koordinaatit on mitattu läntisimmän kaivausruudun eli ruudun B XI luoteiskulmasta.

2. Kaivauksen löydöt, valokuvat ja näytteet

Turun yliopiston arkeologian oppiaineen kokoelmissa säilytetään Jäkärälän vuoden 1985 kaivausta koskevaa aineistoa. Siihen kuuluu:

Päänumerolle TYA 313 luetteloidut kaivauslöydöt
Diapositiiveja numeroilla TYA 153:1 - 153:70
Mustavalkonegatiiveja numeroilla TYA 10592 -
10683
C¹⁴-näytteitä 6 kpl
Maanäytteitä 20 kpl.

3. Kaivauskohteen aikaisempi tutkimus

Kaivauksia ja koekaivauksia oli Jäkärälän kivikautisella asuinpaikallla suoritettu aikaisemmin kaikkiaan kolmenatoista vuotena seuraavan asetelman mukaisesti.

<u>Kaivausvuosi</u>	<u>Löytöjen päänumero</u>
1907	4964:1-204, 4964:207-234
1908	5105:17-37
1910	5583:1-149,
1911	5910:1-69
1912	6124:1-15

* m mpy (N60).

1913	6365:1-19
1915	6943:1-133
1922	8060:1-79, 8061:1-94, 8062:1-150, 8062:152, 8063:1-207, 8063:211-340, 8063:343-435, 8064:1-54
1977	TYA 95:1-148
1981	TYA 194:1-270
1982	TYA 208:1-170
1983	TYA 234:1-42
1984	TYA 247:1-18

Muuta kuin kaivauksilta saatua löytöaineistoa Jäkärälän kivikautiselta löytöpaikalta tunnetaan lisäksi seuraavat löytönumerot:

4897
 5158
 5873
 6659
 8002
 8292
 8344
 8782
 9578
 15281
 15282
 15283
 15284
 TYA 93:1-9
 Lappeenrannan Museo 278 a-c
 Paimalan kansakoulun kokoelmat n:ot 3 ja 17.

4. Kaivausalueen ja sen ympäristön tila ennen kaivausta

Vuoden 1985 kaivanto tehtiin välittömästi vuosien 1981 ja 1982 kaivantojen paikan länsipuolelle hiekkakuopan ja Karhunojantien väliselle kaistaleelle. Maaperä oli hiekkaa ja puusto pientä männikköä.

Ennen tutkimuksia kaivausalue rajoittui eteläreunassaan hiekkakuopan reunaan, joka oli hitaasti loiventumassa maan valumisen vuoksi. Kaivausalueen pintamaassa oli havaittavissa selvä painanne, joka oli keskeltä arviolta 15-40 cm syvemmällä kuin maan pinta painanteen ympäristössä. Painanne ulottui vuoden 1985 kaivannon ulkopuolellekin, mutta sen keskuskohta lienee ollut kaivausruudussa A VIII. Painanteen muotoa horisontaalitasossa on vaikea

määrittää, koska osa painanteen kohdasta oli kaiketi tuhottu hiekanotossa ja osa siitä oli ollut vuoden 1982 kaivauksen alueella. Painanteen läpimitta lienee alun perin ollut ehkä 4-6 metrin luokkaa itä-länsi -suunnassa. Painanteen kohta on näkyvissä kartassa n:o 7 kaivannon reunan profiilissa.

5. Kaivaussuunnitelma

Kaivausalueena oli hiekkakuopan reunan lähin ympäristö, joka oli hiljalleen sortumassa matalaksi. Kaivauksen tarkoituksena oli tutkia lähinnä sortumavaarassa olevaa kuopan reunaa. Lisäksi arveltiin, että kaivantoa peitettäessä voitaisiin kaivannosta irrotettu maa luoda entiselle paikalleen penkaksi, joka pönkittäisi tutkimatonta aluetta ja estäisi sitä valumasta.

Tutkimustulokset, joita kaivauksella odotettiin saatavan, arvioitiin etukäteen mahdollisiksi havainnoiksi massalöytöjen sijoittumisesta ja löytötiheyksistä erään Jäkärälän kivikautiselta asuinpaikka-alueelta entuudestaan tunnetun yksittäisen asuinpaikan laita-alueella. Sijoittamalla kaivanto verraten etäälle vuosien 1981 ja 1982 kaivausalueilla todettujen liesien lähituntumasta oletettiin saatavan havaintoja asumisen merkkien asteittaisesta vähenemisestä siirryttäessä asuinpaikan keskusalueelta kauemmas. Parhaimmassa tapauksessa odotettiin saatavan havaintoja mahdollisista eroavuuksista asuinpaikan keskusalueen ja laita-alueen käytöstä. Kaivaus kuitenkin osoitti, että vuoden 1985 kaivanto oli osunut ehkäpä lähemmäksi asuinpaikan todellista ydinaluetta kuin vuosien 1981 ja 1982 kaivannot huolimatta yrityksestä siirtää tutkimusta kohti asuinpaikan laitaa.

Kaivaussuunnitelman suuntaviivat laati kenttätyönjohtaja. Kaivaussuunnitelman sisällöstä saivat kenttätöiden valvoja sekä tutkimusalueen maanomistaja tiedon normaaliin tapaan ennen kaivausta.

6. Työjärjestelyt

Kaivaus tehtiin talkoona 6.9. - 17.9.1985. Tuona aikana kaikkiaan 24 Arkeologian yhdistys Vare ry:n jäsentä ja muuta asianharrastajaa osallistui työhön kaivauksella yhteensä kaikkiaan 29 miestyöpäivän työpanoksella. Tämän lisäksi Turun kaupungin apurahalla palkatun kaivausjohtajan työpanos oli talkooaikana 12 miestyöpäivää. Sekä talkooväen että kaivausjohtajan osalta ovat työaikalaskelmat tehdyt 8-tuntisen työpäivän mukaan. Ns. teknistä apulaista ei kaivauksella ollut.

7. Mittaukset

Kaivanto paikannettiin Turun kaupungin mittausosaston koordinaatistoon nähden kahdella murtoviivamittauksella, jotka tehtiin käsisuuntakehän eli bussolin ja 50 m:n nauhamitan avulla. Kaivauskohteen lähistöllä oli sopivan etäisyyden päässä vain yksi helposti löydettävissä oleva monikulmiopiste*, jota voitiin käyttää lähtökohtana murtoviivamittauksessa. Tästä pisteestä alkaneen murtoviivamittauksen mukaan kaivannon läntisimmän ruudun eli B XI -ruudun luoteiskulma sijaitsi Turun kaupungin koordinaatistossa asemassa

$$\begin{cases} x = 113\ 917,78 \\ y = 74\ 760,53. \end{cases}$$

Tarkistuksen vuoksi kaivannon sijainti paikannettiin vielä toisella edellisestä mittauksesta riippumattomalla murtoviivamittauksella. Uutena murtoviivan lähtöpisteenä oli rajapyykki, jonka sijainti määriteltiin Turun kaupungin kantakartasta mittakaavassa 1:1000**. Tämän mittauksen alkupisteen sijainti tunnettiin siten pienemmällä

*Monikulmiopisteen numero oli 45177 ja sen sijainti Turun kaupungin koordinaatistossa oli

$$\begin{cases} x = 114\ 011,962 \\ y = 74\ 911,228 \end{cases}$$

**Rajapyykki oli paikassa $\begin{cases} x = 114\ 085 \\ y = 74\ 715 \end{cases}$

tarkkuudella kuin ensimmäisen mittauksen alkupisteen sijainti. Pyykistä alkaneen murtoviivamittauksen mukaan kaivannon läntisimmän ruudun eli B XI -ruudun luoteiskulma sijaitsi asemassa

$$\begin{cases} x = 113\ 916 \\ y = 74\ 755. \end{cases}$$

Murtoviivamittauksilla tehdyissä kahdessa paikanmäärityksessä oli usean metrin ero, mutta koska arveltiin, että tulosta ei voida käytettävissä olleilla mittausvälineillä olennaisesti parantaa, tulokset hyväksyttiin likimääräisesti oikeina ja niiden keskiarvo metrin tarkkuudella määrättiin kaivannon läntisimmän ruudun eli B XI -ruudun luoteiskulman sijainniksi. Tuo keskiarvo on Turun kaupungin koordinaatistossa

$$\begin{cases} x = 113\ 917 \\ y = 74\ 758 \end{cases}$$

ja valtakunnallisessa peruskoordinaatistossa

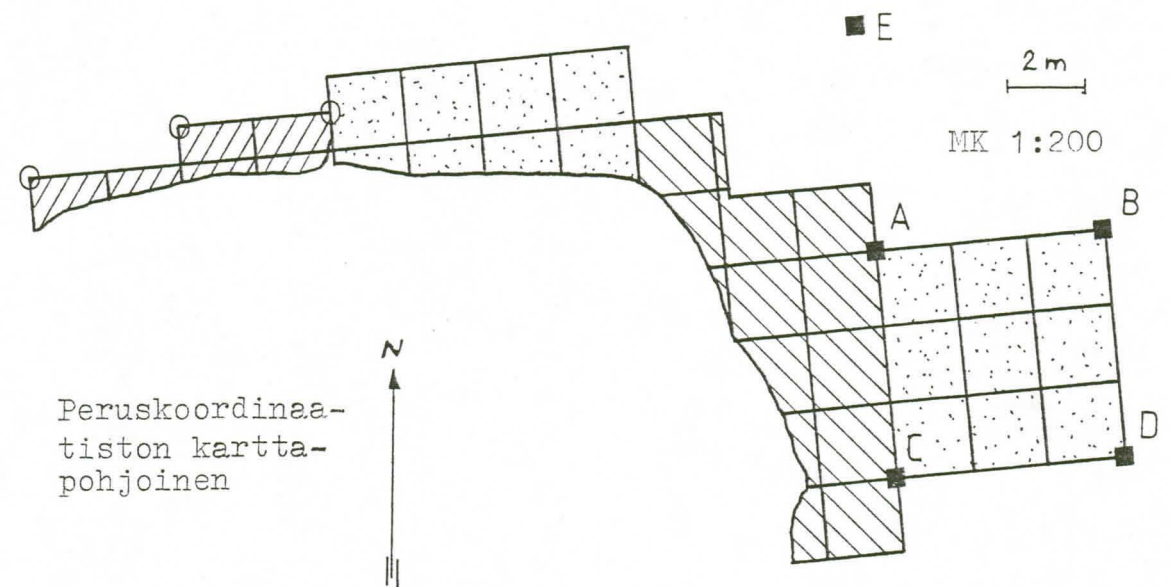
$$\begin{cases} x = 6713\ 92 \\ y = 1574\ 76. \end{cases}$$

Kaivauksen korkeudenmäärityksissä käytettiin lähtöpisteenä Jäkärälän aseman luona noin 1 km:n päässä kaivauskohteesta sijaitsevaa korkeuskiintopistettä, jonka korkeus on 37,447 m mpy N60-järjestelmän mukaan. Vaakitusten kiintopiste kaivausaikana sijaitsi 7,85 metriä suoraan karttapohjoiseen kaivausruudun B XI luoteiskulmasta. Tämän kiintopisteen vaakituslukema oli 100, ja sen korkeudeksi merenpinnasta saatiin kahdella eri korkeuspisteen siirrolla arvot 39,35 ja 39,34 m mpy N60-järjestelmän mukaan. Kaivauksen vaakitusten kiintopisteen korkeudeksi valittiin näiden mittausten keskiarvo 39,345 m mpy, joka pyöristettynä oli 39,35 eli sama kuin toisen mittauksen tulos. Kaivauksella käytetyn vaakituskoneen tyyppi oli Sokkisha C 3 A. Koneen numero Turun yliopiston arkeologian osaston kalustoluettelossa oli 20 268.

8. Ruutujako

Koska kaivaus jatkui välittömästi vuoden 1982 kaivannon reunasta, käytettiin vuoden 1982 ruutujakoa edelleen yhtenäisyyden vuoksi. Maastossa oli yhä paikoillaan vuoden 1982 kaivannon kulmapaaluja alla olevan piirroksen osoittamissa kohdissa.

Vuosien 1982 ja 1985 ruuturajojen merkkipaalut

Peruskoordinaa-
tiston kartta-
pohjoinen

Vuoden 1981 kaivanto

Vuoden 1982 kaivanto

Vuoden 1985 kaivanto

V. 1985 löydetty vuoden 1982 kaivannon merkki-
paalu

Maastoon jätetty muovinen vuoden 1985 kaivannon
merkkipaalu

Piirrokseseen kirjaimilla A-D merkityt paalut voitiin tunnistaa vuoden 1982 kaivausten toisen kaivannon kulmamerkeiksi, koska ne rajasivat yhdessä sivuiltaan 6 metriä olevan neliön, jonka sisäpuolelta puuttui puusto, mutta jonka ulkopuolella kasvava metsä ulottui kolmelta suunnalta aivan neliön sivuihin asti. Tämä puuton neliö oli kaikesta päättäen vuoden 1982 neliön muotoinen kaivanto. Tulevaa mahdollista eri kaivausvuosien tasokarttojen yhdistämistä ajatellen kannattanee panna merkille se, että vuosien 1981, 1982 ja 1985 kaivantojen sijainti toisiinsa nähden on voitu maastossa todeta luotettavalla tavalla.

Neliön sivun AC suuntakulmaksi saatiin suoraan käsi-suuntakehästä toiseen suuntaan 170° ja toiseen suuntaan 350° . Kokonaiskorjauksella $+ 2,88^{\circ}$ saman sivun suuntakulma täysin asteina peruskoordinaatistossa on 173° toiseen ja 353° toiseen suuntaan, mikä tarkoittaa sitä, että vuosien 1981-82 kaivauskoordinaatiston akselit olivat sijoitetut suuntiin, joissa ne olivat 7° vastapäivään kiertyneessä asennossa peruskoordinaatiston akseleihin nähden. Sama kaivauskoordinaatiston akselien suunta oli voimassa myös vuoden 1985 kaivauksen ruutujaossa.

Nimitysten yksinkertaistamiseksi tässä kaivauskertomuksessa ja sen liitteissä nimitetään pohjois-eteläsuuntaisia ruuturivejä VIII-XI linjoiksi ja itä-länsisuuntaisia ruuturivejä A ja B varten on säästetty nimitys rivi. Koe-ruutuja, -kuoppia, -ojia tai -pistoja ei Jäkärälän vuoden 1985 kaivauksella tehty yhtäkään.

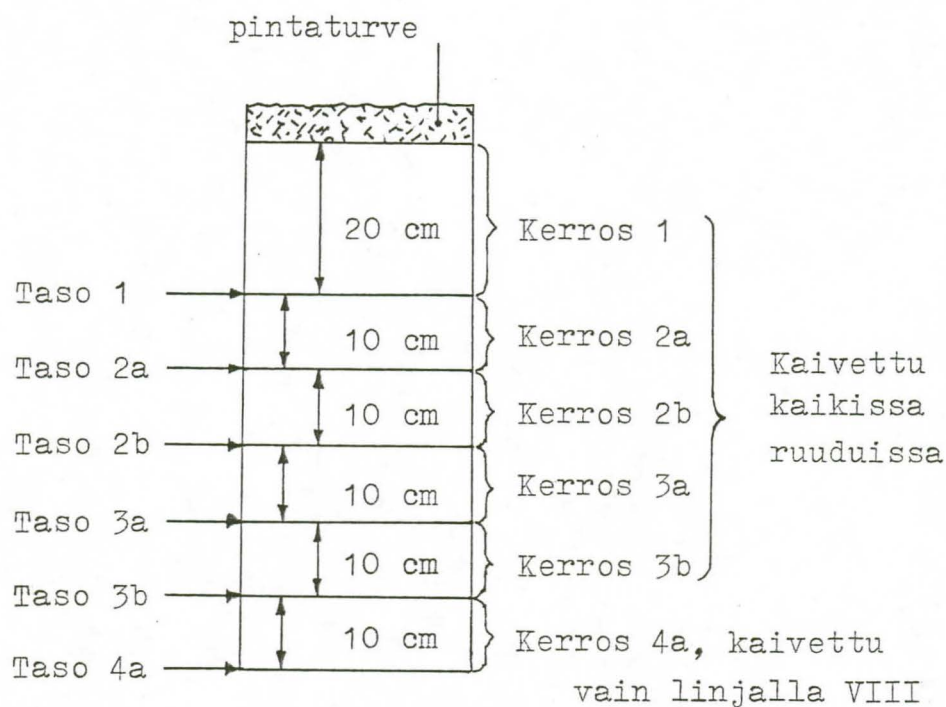
9. Kaivaustapa

Kaivauskohteena oli hiekkakuopan reuna, jossa valuneen maan kerros peitti koskemattomia löytökerroksia. Tämän vuoksi katsottiin parhaaksi ensin kaivaa kuopan reunaa peittävä irtomaa pois, jotta voitaisiin hiekkakuopan puhdistetussa seinämässä nähdä merkkejä siitä, mitä kaivausruuduista oli odotettavissa.

Kaivauksen aluksi puhdistettiin hiekkakuopan reuna irt-

maasta, ja tätä tehtäessä kaivannosta pois kannettu hiekkamaa seulottiin riippuseulalla, jonka silmäkoko oli noin 4 mm. Lähes kaikki kuopan reunasta valunut maa kaivettiin lastoilla ja seulottiin. Pieni osa valuneesta maasta kaivettiin kaivauksen loppuvaiheessa lapiolla. Näin kaivannosta lapioitua hiekkamaata tutkittiin samalla lastoilla käännettäen.

Kaivetut kerrokset kaivausruuduissa olivat joko 10 tai 20 cm:n vahvuisia, ja ne merkittiin alla olevan kaavakuvan osoittamalla tavalla. Samasta kaavakuvasta selviää myös kaivauskerrosten ja kartoitustasojen asema toisiinsa nähden.

Kaivausvälineenä kerroksissa 1-2b oli yksinomaan lasta. Kerroksessa 3a kaivettiin lastoilla linjat VIII ja IX ja lapiolla linjat VIII ja IX. Kerroksessa 3b kaivettiin lastoilla vain lika- tai nokimaan alueet, kun vastaavasti muu osa kerrosta kaivettiin lapiolla. Kerros 4a linjalla VIII kaivettiin kokonaan lapiolla. Kaivannosta irrotettu maa seulottiin useimmiten. Maa jätettiin seulomatta sil-

loin, kun se oli niin märkää, että olisi tukkinut seula-verkon silmät.

Kuten edellisen sivun kaavakuva osoittaa, 1. kaivauskerros laskettiin alkavaksi vasta pintaturpeen alapuolelta. Pintaturvekerros oli verraten ohut, vain noin 2-4 cm paksuudeltaan.

Ruudunsisäisiä koordinaatteja käytettiin apuna esineiden ja havaintojen paikantamiseen. Ruudunsisäisten koordinaattien akselien nollapisteenä oli ruudun lounaiskulma siten, että x-koordinaatin arvot kasvoivat siitä pohjoiseen päin ja y-koordinaatin arvot itään päin. Massalöydöille ei mitattu koordinaatteja, mutta massalöytöjen alueellisen jakaantumisen selvittämiseksi niiden sijainti merkittiin erillisiin löytökarttoihin silmämääräisesti.

10. Esihistoriallista aikaa nuorempia löytöjä kaivausruuduista

Ruudun A IX länsirajan tuntumassa oli pintaturpeen alla suurehko roskakätkö, jossa oli 10-20 vuotta vanhoja pakkausten kuoria ja muita roskia. Sen esineitä saattaa olla näkyvissä mm. niissä valokuviissa, jotka esittävät samasta kohdasta syvemmältä tehtyjä keramiikkalöytöjä.

11. Maalajit

Kaivausruuduissa oli maalajina valtaosalta hiekka. Karikekerroksen eli pintaturpeen paksuus oli noin 2-4 cm, ja sen alla oli podsolimaannoksen huuhtoutumiskerros vain n. 3 cm:n paksuisena. Podsolin rikastumiskerroksen paksuus oli noin 15 cm. Podsolin alainen pohjamaa oli vaaleata, karkeata hiekkaa. Savikerrostumat alkoivat pieninä täplinä tulla näkyviin siellä täällä kaivausruuduissa noin 60-80 cm syvällä.

Asumisjätteen likaaman hiekan yläpinta tuli näkyviin 1. kaivauskerroksessa täplikäänä kuviona. Kuten kaivaus-

kartoista ilmenee, hiekka oli likaantunut eri asteisilla voimakkuuksilla. Näiden likamaakerrosten laatu, mikäli niitä halutaan tutkia, selvinnee parhaiten maanäytteistä.

Kaivausruuduissa olleiden hiekkakerrostumien voidaan arvata olleen luontaisesti kivettömiä. Kaivausalueella kivet esiintyivät tietyissä paikoissa ryhmissä kaiketi ihmisen paikalleen asettamina. Kiviryhmät piirrettiin karttoihin n:o 2-4, 8 ja 9.

12. Jälkiä rakennelmista

Kaivauksen linjoilla VIII-X noki- tai likamaa muodosti välistä selvärajaisia kuvioita, joista jotkut sijoittuivat toisiinsa nähden symmetrisesti. Kuvioiden selvärajaisuus ja todetut symmetriset asemat todistanevat, että ne ovat jälkiä paikalla olleista ihmisen tekemistä rakennelmista.

Likamaassa oli epämääräisten läikkien ohella kahta eri tyyppiä selvärajaisia kuvioita, toinen niistä oli halkaisijaltaan kymmensenttinen pyöreä läikkä, toinen vähintään 60 cm:n mittainen ja noin 15-20 cm:n levyinen suorakaiteen muotoinen uloke. Mainitut kaksi kuviotyyppiä olivat mahdollisesti syntyneet siten, että maassa, osittain varmaankin hiekan allakin, oli ollut sinne sijoitettuja pystypaaluja sekä vaakasuorassa makaavia paaluja. Näiden lahotessa paikoilleen voidaan olettaa hiekkaan syntyneen tummia kuvioita likamaan laskeutuessa lahoavien puuosien jättämään tilaan. Erikoisesti kannattaa panna merkille, että kaivauskerroksissa 2b ja 3a tavatuista kivistä suurin osa* näyttää olevan hieman noki- tai likamaan pohjatason yläpuolella suorassa rivissä juuri tarkalleen yhden suorakaiteen muotoisen likamaakuvion kohdalla ja samassa suunnassa sen kanssa. Tuo kivirivi näyttää syntyneen kivien kulkeututtua maan pinnalta vaaka-asennossa olleen paalun lahotessa syntyneeseen syvennykseen. Lisäksi kaikkein syvimällä olleista kerroksista esiin saadut esinelöydöt tulivat likamaakuvioiden alueelta, joten nekin näyttävä hel-

* 9 kpl 17:stä.

posti päätyneen hiekassa olleisiin lahonneiden puuosien jättämiin syvennyksiin.

Mahdollisten paalunjälkien toteaminen oli kaivauksella useimmiten tulkinnanvaraista. Seuraavassa asetelmassa esitetään arviot kaikista mahdollisina paalujälkinä pidetyistä muodostelmista.

<u>Sijainti</u>	<u>Peruste, jolla oletettu paalunjäljeksi</u>	<u>Valokuvat</u>
Krs. 2b, ruutu A IX, x = 12, y = 46	Selviä kuvioita	TYA 153:27- 153:30 ja TYA 10623- 10633
Krs. 2b, ruutu A IX ja B IX, x = 4 (A IX), y = 85 (A IX)		
Krs. 2b, ruutu B IX, x = 180, y = 120 *		
Krs. 3b, ruutu B IX, x = 155, y = 127	Symmetrinen sijainti kahteen edellä mainittuun kuvioon nähden	TYA 153:56 ja TYA 10670
Krs. 3b, ruutu A VIII, x = 30, y = 190	Sijaitsi ympäröivää noki- tai likamaakerrosta n. 10 cm syvemmillä	TYA 153:57, 153:60 ja TYA 10672, 10673 ja 10675. Paalunjälki näkyy valokuvissa sekä kaivannon reuna-leikkauksessa että kaivaustasossa 3b.

Suorakaiteen muotoisista lika- tai nokimaakuvioista ei ole erityistä mainittavaa. Ne ovat helposti löydettävissä tasokartoista.

13. Kaivauksen lopettaminen

Kaivauskerroksesta 2b massalöytöjä saatiin selvästi entistä harvemmin sen alueen ulkopuolelta, jonka noki- tai

* Ei erottunut selvästi

likamaakuviot yhdessä muodostivat, ja kerroksessa 3a vain kaksi iskosta tuli muualta kuin mainitun alueen sisältä. Puhtaasta hiekasta ei löytöjä tullut enää ollenkaan kerroksesta 3b. Tästä syystä kaivausta ei enää syvennetty linjoilla IX-XI tasosta 3b eikä tämän tason tasokarttaa piirretty. Kaikki noki- tai likamaakuviot olivat tulleet kaivetuiksi pohjaan kerroksessa 3b linjoilla IX-XI. Linjalla VIII likamaakuviot ulottuivat sen verran syvälle, että siellä oli kaivettava kerros 4a.

Kun kaivauksen pohjataso oli saavutettu linjoilla IX-XI tason 3b mukana ja linjalla VIII tason 4a mukana, tehtiin lopuksi pohjatasoon syvennyksiä, joilla haluttiin varmistaa, ettei puhtaan hiekan alla ole enää syvenmällä sijaitsevia löytökerroksia. Nämä syvennykset on merkitty karttaan n:o 1.

Kaivauksen jälkeen jätettiin maastoon merkit kaivannon mahdollista myöhempää paikantamista helpottamaan. Tällaisiksi merkeiksi asetettiin 15 mm:n läpimittaisesta muovisesta sähköasennusputkesta katkaistut merkipaalut paikoihin, jotka on osoitettu tämän kaivauskertomuksen sivulla 6 olevassa piirroksessa. Paalut upotettiin näkymättömiin maan sisään.

Kaivausaikana tehdyillä korkeuspisteen siirroilla saatu korkeushavainto merkittiin mahdollisia jatkotutkimuksia varten kaivauksen yleiskartassa osoitettuun paikkaan, jonka tunnus mainitussa kartassa on kiintopiste 2. Kiintopisteen lähempi sijainti selviää kaivauskertomuksen liitteestä n:o 7.

14. Tiivistelmä

Kaivausruuduissa sijaitseva osa ilmeistä kivikautisen asunnon pohjaa. Tällaista ajatusta tukevat seuraavat seikat:

- 1) Eräiden aikaisemmin tunnettujen kivikautisten asunnon pohjien tavoin oletetun asumuksen sijaan kohdalla oli maan pinnassa havaittavissa suurehko syvennys.

- 2) Asunnon oletetulla paikalla oli runsaasti vahvaa noki- tai likamaata.
- 3) Hiekassa oli havaittavissa selväraja- ja symmetrisiä ympäristöään selvästi tummempia kuvioita, jotka kaiketi olivat syntyneet noen ja lian värjäämän hiekan vajotessa paikalleen lahoavien puurakennelmien kohdalle jäävään tilaan.
- 4) Löytötiheyden perusteella vaikuttaa erittäin todennäköiseltä, että kaivausruutujen kohdalla on ollut vilkkaassa tai pitkäaikaisessa käytössä ollut kivikautisen asuinpaikan osa.

Turussa 4.13.1986

Unto Salo

Unto Salo

Kenttätöiden valvoja

Professori

Esa Laukkanen

Esa Laukkanen

Kenttätöiden johtaja

HuK

Liite 1

Kaivauspaikan sijainti peruskarttatalehden "Lieto" 1044 10 alueella. Kartan painovuosi 1984.

YLEISKARTTA V. 1985 TUTKITUN ALUEEN YMPÄRISTÖSTÄ

	avokallio		hiekkakuoppa
	korkeuskäyrä 5 m		polku
	mäntymetsä		autotie
	kuusimetsä		v. 1981 tutkittu alue
	pensaikko		v. 1982 tutkittu alue
	tilusraja		v. 1985 tutkittu alue
1 ²⁵ Peltomäki	tilan nimi ja RN:o		kiintopiste

Mittakaava 1:500. Koordinaatit kartassa ovat Turun kaupungin mitausosaston käyttämän järjestelmän mukaisia. Vuoden 1985 kaivausalueen sijainti valtakunnallisessa peruskoordinaatistossa: $x = 6713\ 92$, $y = 1574\ 76$, $z = 38,90$ m mpy (N 60), kun koordinaatit on mitattu läntisimmän kaivausruudun luoteiskulmasta. Korkeusmittausten lähtöpiste on Jäkärälän asemalla oleva korkeuspiste, jonka korkeus on 37,447 m mpy (N 60). Kiintopisteet on merkitty kiviin hakatuilla rasteilla. Kiintopiste 2 on löydettävissä teiden risteyksessä olevasta tienviitasta (merkitty karttaan) 40,2 metrin päästä suuntaan 359 astetta. Vuoden 1977 kaivausalue on sijainnut sittemmin hiekanotossa tuhoutuneella alueella, eikä sitä voida enää tarkkaan paikallistaa. Koeruutuja ei ole merkitty.

Tämän kartan laatimisessa on käytetty apuna maastossa tehtyjä mittauksia, Turun kaupungin kantakarttaa 1:1000 (lehti XXV 11c) ja peruskarttalehteä 1:20 000 "Lieto" 1044 10. Kartan on laatinut 6.10.1985 Esa Laukkanen.

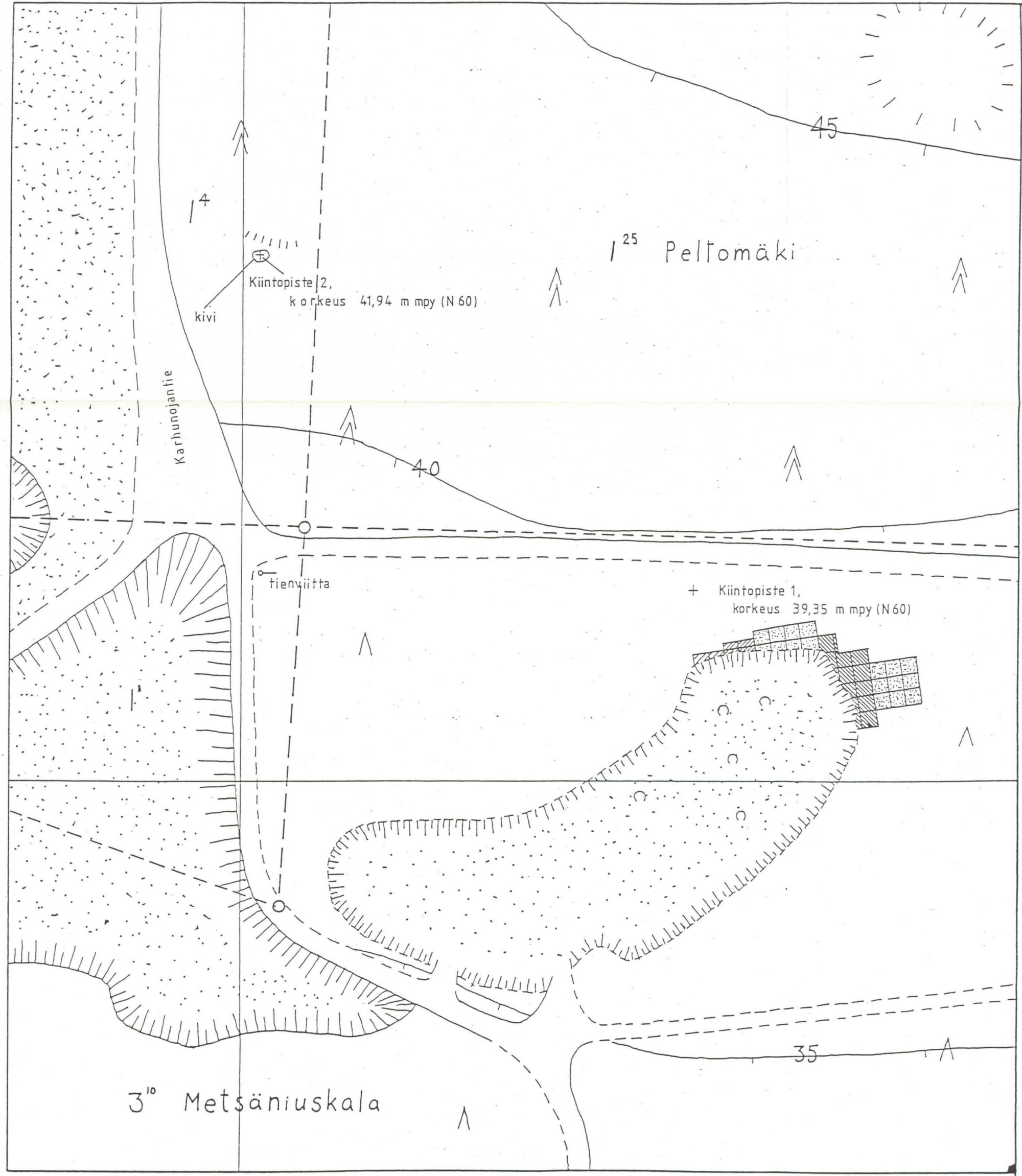
0 m 10 m 20 m 30 m

N

74 700

74 800

114 000

3¹⁰ Metsäniuskala

+ Kiintopiste 1,
korkeus 39,35 m mpy (N 60)

Kiintopiste 2,
korkeus 41,94 m mpy (N 60)

Kathunjojan tie

1²⁵ Peltomäki

kivi

tienviitta

45

40

35

113 900

Liite 3

Luettelo Turun Jäkärälän vuoden 1985 kaivauksen kartoista

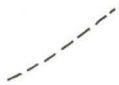
Kartta n:o	1	Pinta- ja pohjavaakituskartta
Kartta n:o	2	Tasokartta, taso 1
Kartta n:o	3	Tasokartta, taso 2a
Kartta n:o	4	Tasokartta, taso 2b
Kartta n:o	5	Tasokartta, taso 3a
Kartta n:o	6	Profiilikartta, linjat XI ja X
Kartta n:o	7	Profiilikartta, linjat IX ja VIII
Kartta n:o	8	Apukartta, kaikki kivet ja kaksi paalun- jälkeä kerroksessa 2b
Kartta n:o	9	Apukartta, kaikki kivet kerroksessa 3a
Kartta n:o	10	Apukartta, välitaso kerroksessa 3b linjal- la VIII ja tumman hiekan pohjavaakitus
Kartta n:o	11	Löytökartta, kerros 1
Kartta n:o	12	Löytökartta, kerros 2a
Kartta n:o	13	Löytökartta, kerros 2b
Kartta n:o	14	Löytökartta, kerros 3a
Kartta n:o	15	Löytökartta, kerrokset 3b ja 4a

Kaikki kaivauksella tehdyt kartat on piirretty puhtaaksi.

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:O 1

PINTA- JA POHJAVAAKITUSKARTTA

Hiekkakuopan reuna
ennen kaivamista

pohjatasoon tehty syvennys

XI

A

$\frac{38,90}{38,05}$

$\frac{38,91}{38,04}$

$\frac{38,98}{38,01}$

$\frac{39,01}{38,04}$

37,56

37,50

$\frac{38,81}{38,05}$

B

MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRT. TUIJA-LIISA KEINÄNEN JA

ESA LAUKKANEN

K

IX

VIII

$\frac{39,09}{37,95}$

$\frac{38,95}{37,94}$

$\frac{38,78}{37,89}$

$\frac{38,74}{37,80}$

$\frac{-}{37,75}$

$\frac{38,98}{37,95}$

$\frac{38,86}{37,85}$

$\frac{37,40}{-}$

$\frac{38,75}{37,78}$

$\frac{38,76}{37,73}$

$\frac{-}{37,71}$

$\frac{37,22}{-}$

$\frac{37,23}{-}$

PERUSKOORDINAATION
KARTTAPOHJOINEN

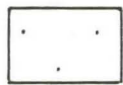
1 m

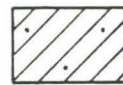
TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:0 2

TASOKARTTA, TASO 1

Vaalea puhdas
hiekkä

Hieman likainen h

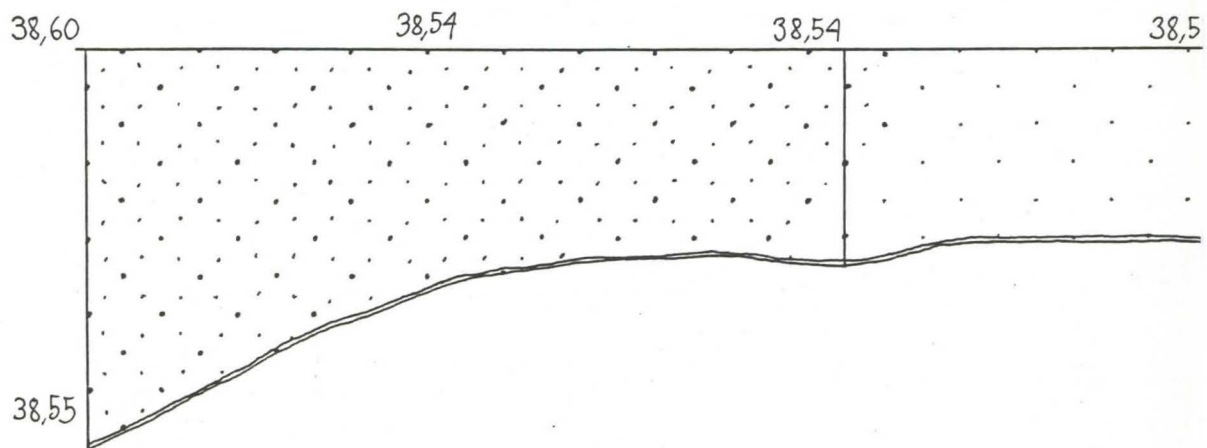
Ruskea puhdas hiekkä

Nokinen hiekkä

XI

A

B

MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRT. ESA LAUKKANEN

ekka

Hiekkakuopan reuna

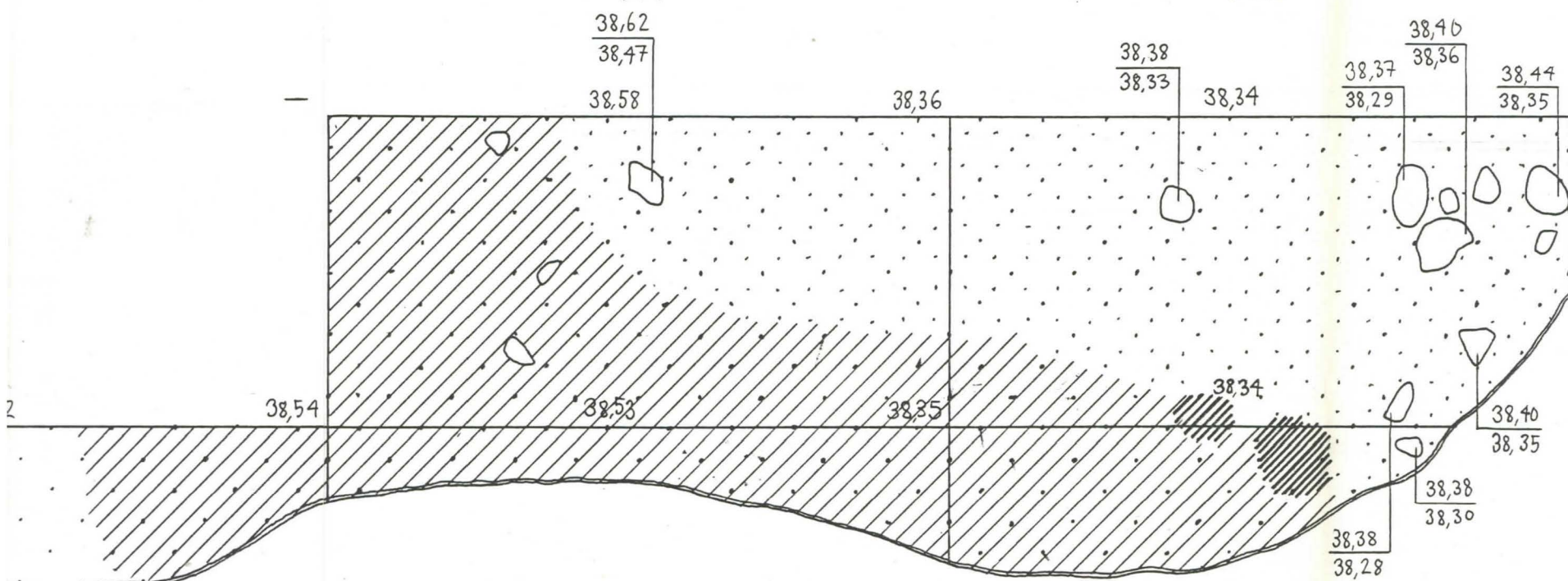

Kivi

X

IX

VIII

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

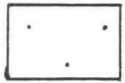
N

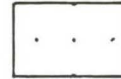
1 m

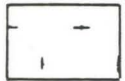
TURKU. (ENT. MAARIAA) JÄKÄRLÄ 1985
 KARTTA N:O 3
 TASOKARTTA, TASO 2a

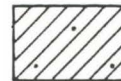
Vaalea puhdas hiekka

Tumman kellertävä hiekka

Vaalea täplikäs hiekka

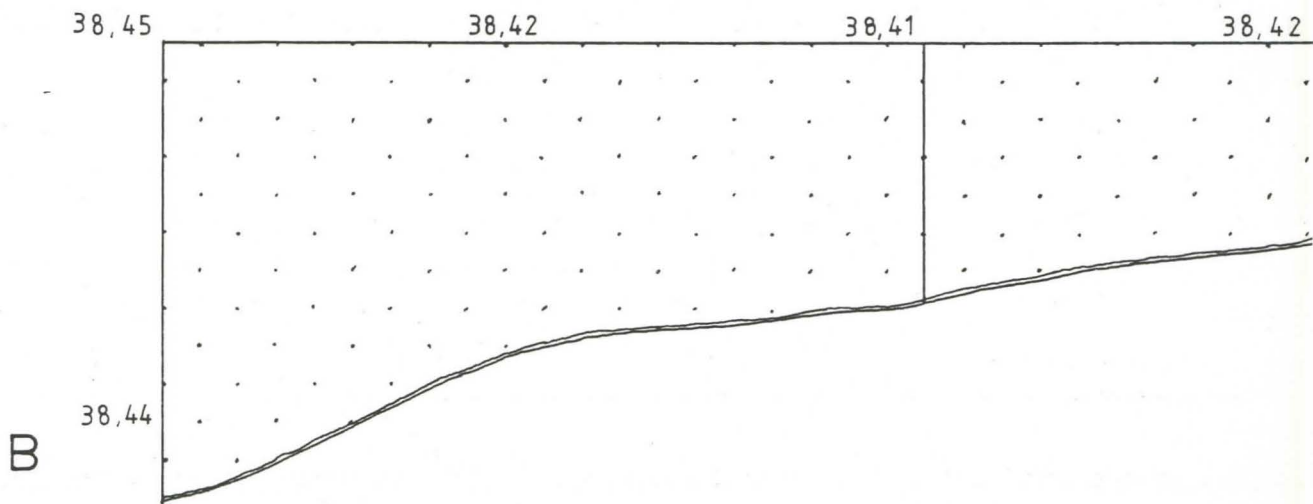

Likainen hiekka

XI

X

A

MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRT. ESA LAUKKANEN

hiekkakuoppa

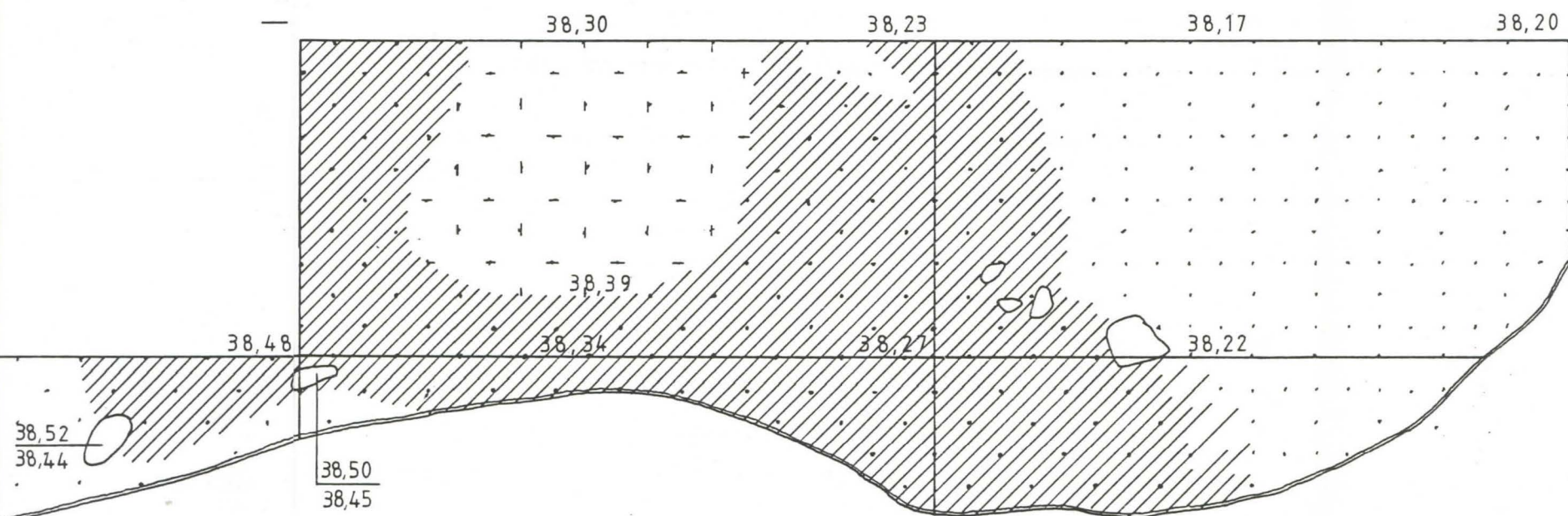
Hiekkakuopan reuna

kivi

IX

VIII

PERUSKOORDINAATION
KARTTAPOHJOINEN

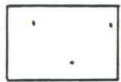
N

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:O 4

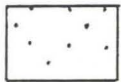
TASOKARTTA, TASO 2b

Vaalea puhdas hiekka

Tummanruskea hie

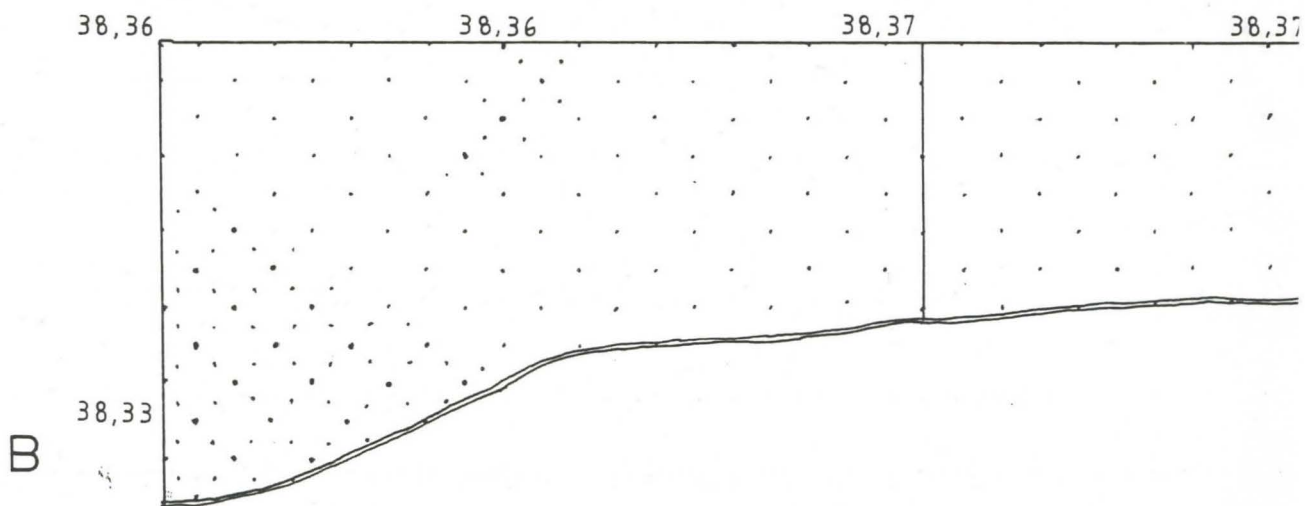
Ruskea puhdas hiekka

Mustan ja ruskean
täplikäs hiekka

XI

A

MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRT. ESA LAUKKANEN

ikka

Hiekkakuopan reuna

Kivi

K

IX

VIII

38,36 38,25 38,16 38,09 38,07

38,30

38,17

38,29

38,08

mahdollinen paalunjälki

38,21
38,17

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJAINEN

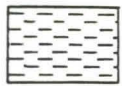
N

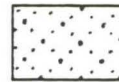
1 m

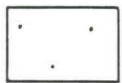
TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985
KARTTA N:O 5
TASOKARTTA, TASO 3a

Savi

Ruskea puhdas hi

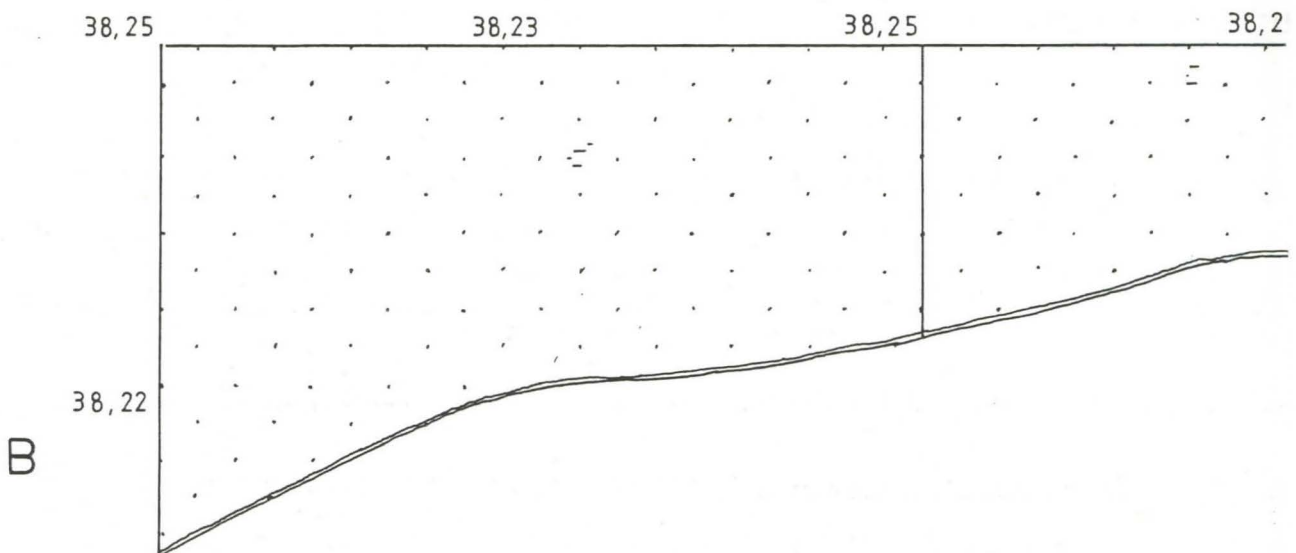
Vaalea puhdas hiekka

Mustan ja ruskea
täplikäs hiekka

XI

A

M K 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRI, ESA LAUKKANEN

ekka

Hiekkakuopan reuna

Kivi

IX

VIII

38,29

38,18

38,05

38,02

38,05

38,22

38,16

38,06

37,99

38,03

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

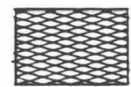

1 m

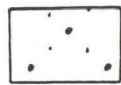

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985
 KARTTA N:O 6
 PROFIILIKARTTA, LINJAT XI JA X

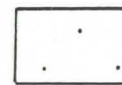
MK 1:20
 KORKEUDET M MPY (N60)
 PIIRT. ESA LAUKKANEN

Karike

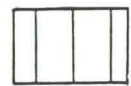
Rikastumiskerros (hiekkä)
 ja likainen hiekkä ilman
 selvää keskinäistä rajaa

Vaalea puhdas hiekkä

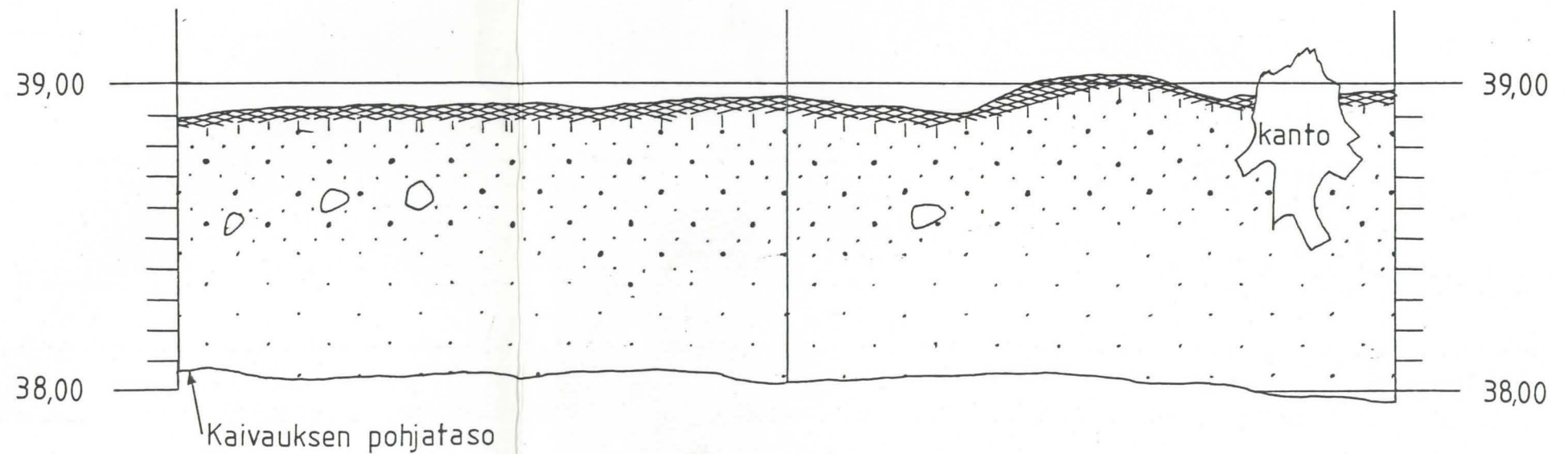
Kivi

Huuhtoutumiskerros,
 (hiekkä)

Profiililinjana ruutujen B XI ja B X pohjoisraja

← länsi
 itä →
 XI X

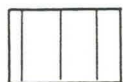
TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N O:7

PROFIILIKARTTA, LINJAT IX JA VIII

Karike

Huuhtoutumiskerros

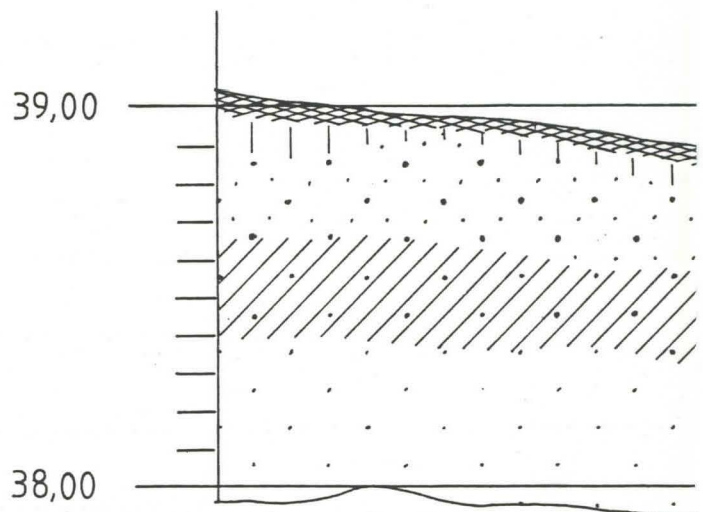
Rikastumiskerros (t)

Hieman likainen hie

IX

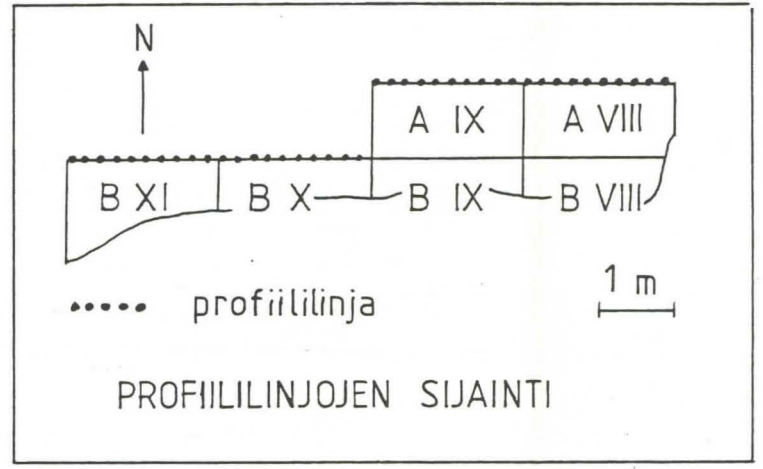
MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRT. ESA LAUKKANEN

hiekkä) Likainen hiekka Vaalea puhdas hiekka

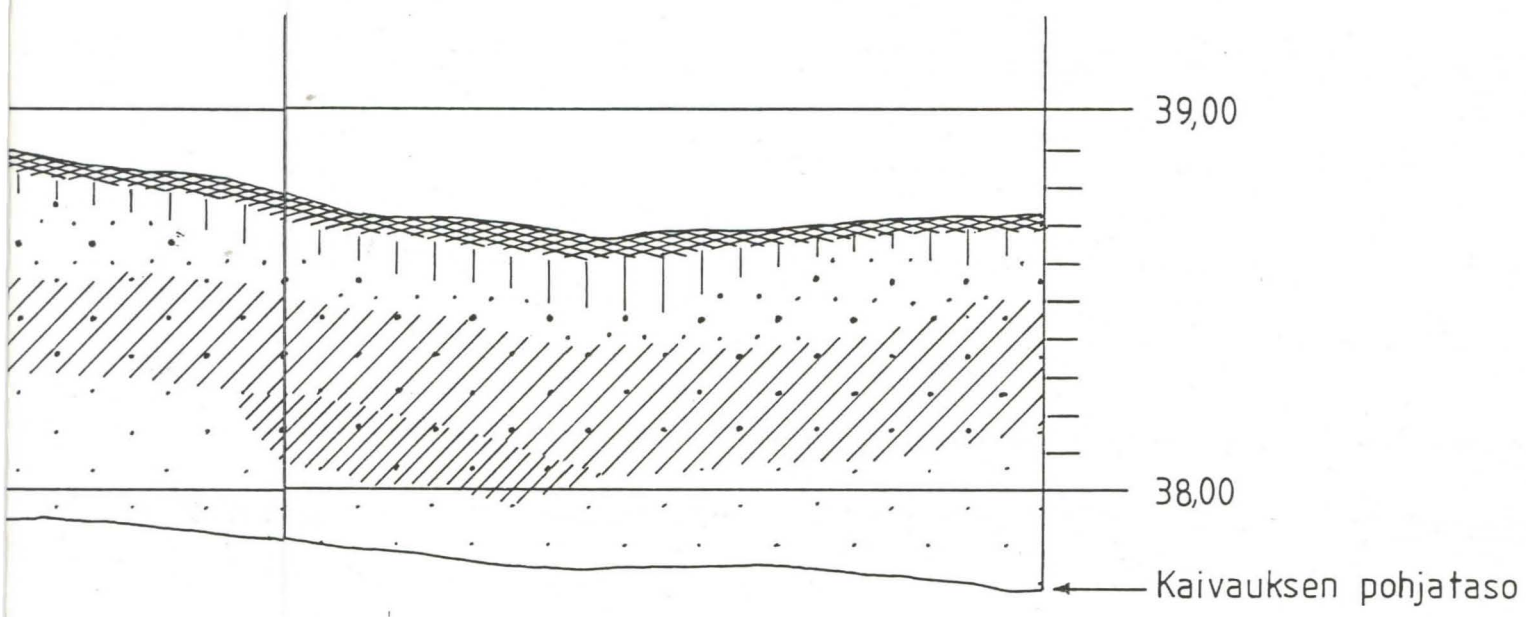
ikka

länsi

itä →

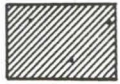
VIII

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:O 8

APUKARTTA, KAIKKI KIVET JA KAKSI PAALUNJÄL-
KEÄ KERROKSESSA 2b

Mustan ja ruskean
täplikäs hiekka

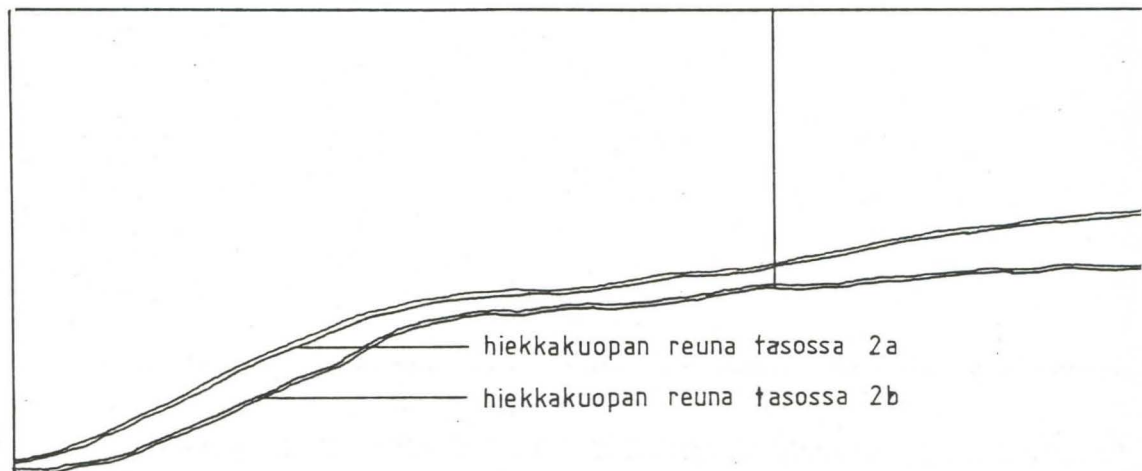

Kivi

XI

A

B

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985
KARTTA N:O 9
APUKARTTA, KAIKKI KIVET KERROKSESSA 3a

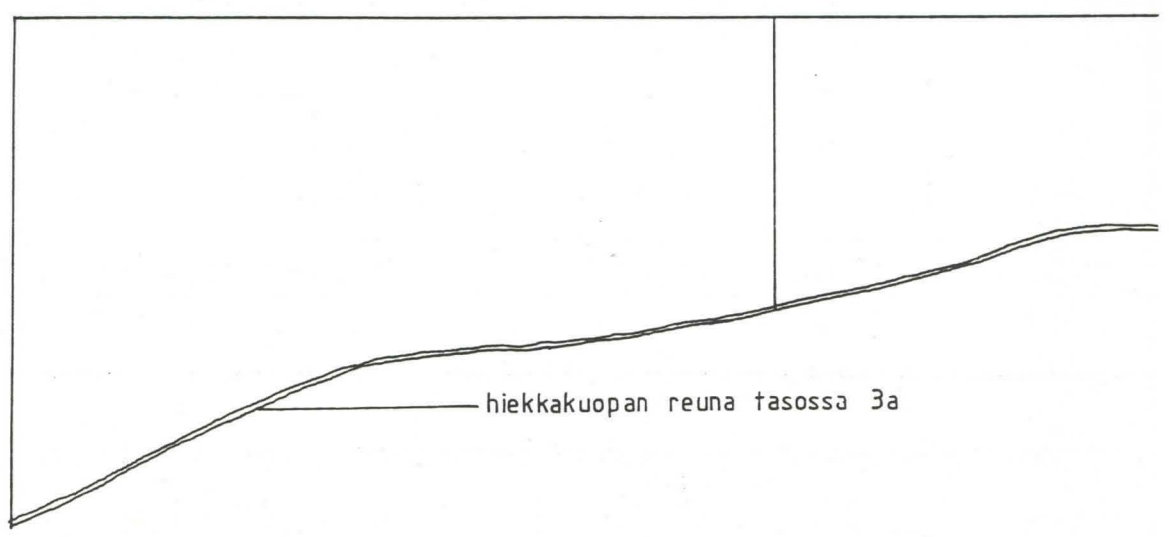
○ Kivi

XI

X

A

B

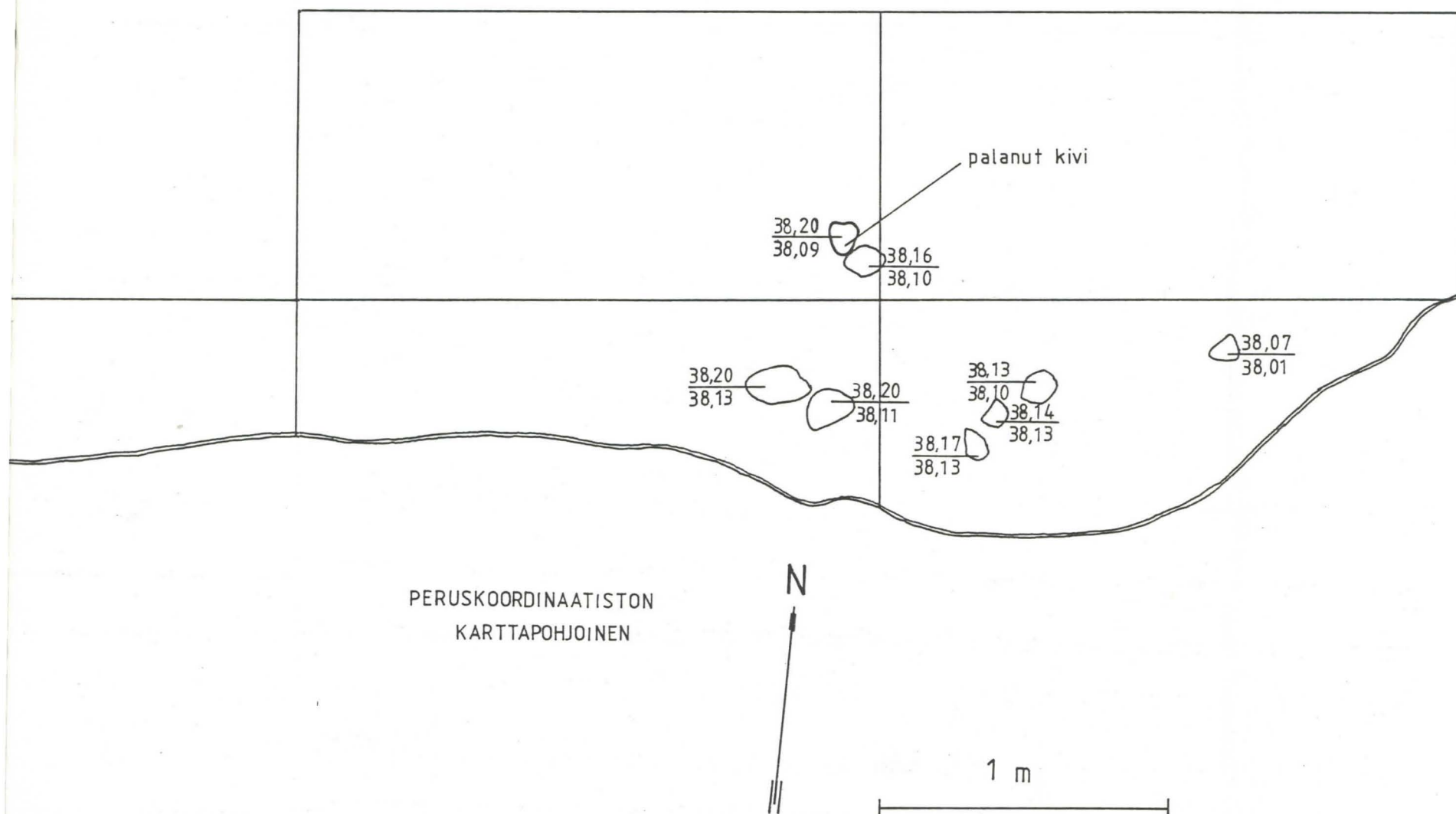
MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N 60)

PIIRT. ESA LAUKKANEN

IX

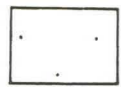
VIII

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:O 10

APUKARTTA, VÄLITASO KERROKSESSA 3b LINJALLA VIII
JA TUMMAN HIEKAN POHJAVAAKITUS

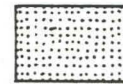
Vaalea puhdas hiekka

Ruskea puhdas hiekka

Mustan ja ruskean
täplikäs hiekka*

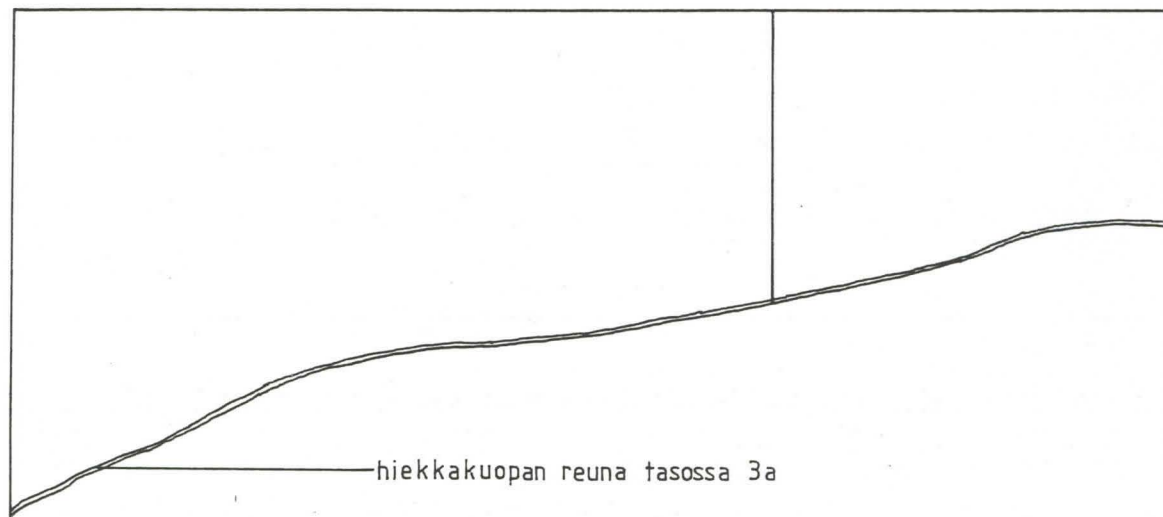
Ruosteinen hiekka

XI

X

A

B

* (= tumma hiekka)

MK 1:20

KORKEUDET M MPY (N60)

PIIRT. ESA LAUKKANEN

Tumman hiekan esiintymisalue
kaikki kerrokset mukaan
lukien

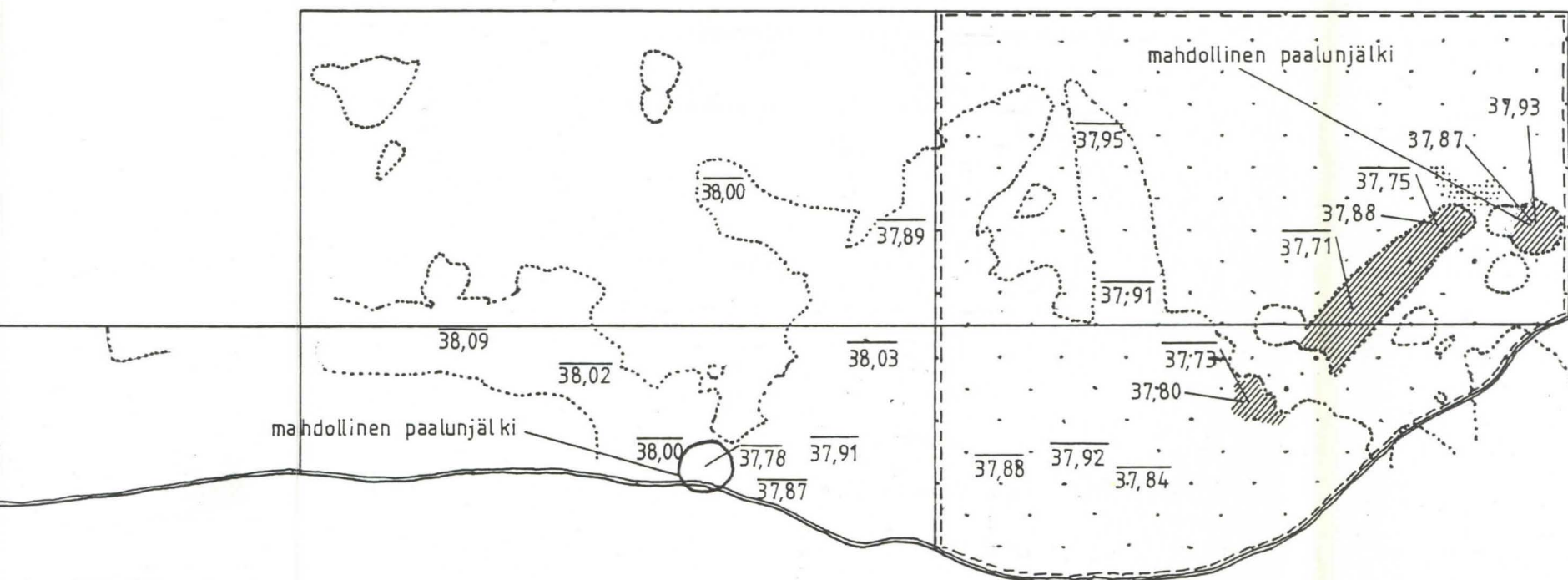
37,89

Tumman hiekan pohjavaakitus

Kartoitetun välitason raja

IX

VIII

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJAINEN

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:O 11

LÖYTÖKARTTA, KERROS 1

■ Keramiikan pala

△ Iskos

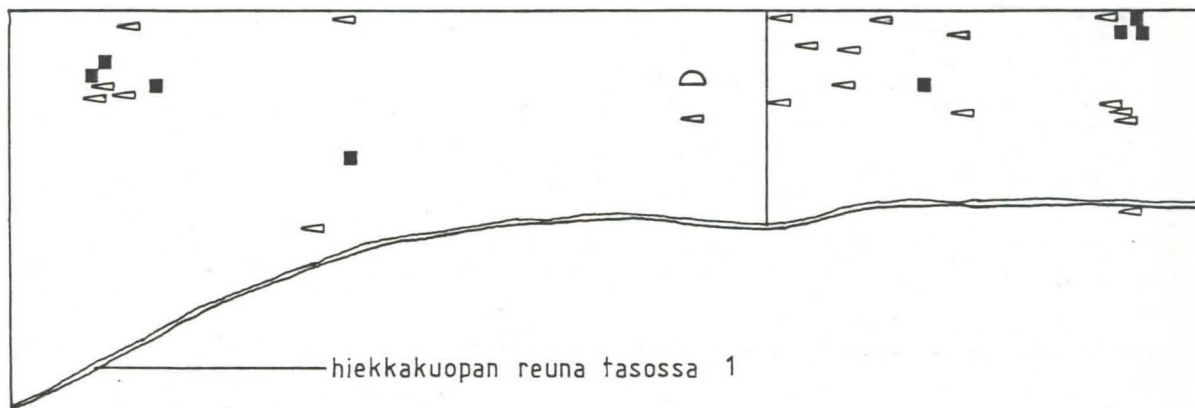
XI

X

A

Keskittymä, jonka kaikkia löytöjä ei ole merk

B

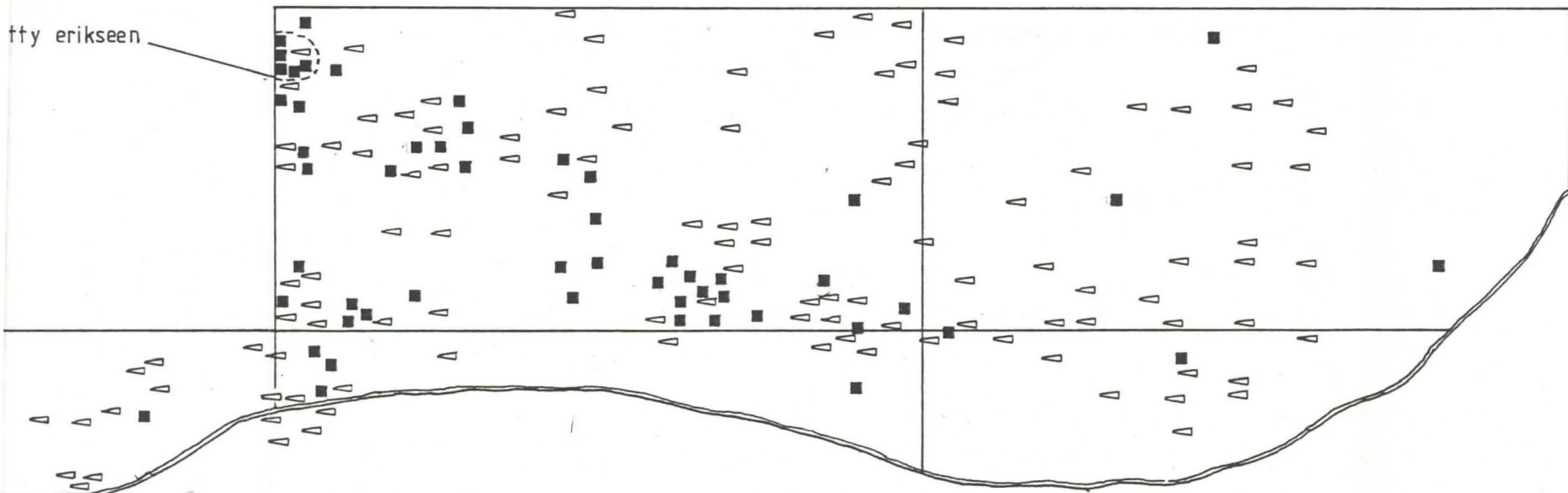
MK 1:20

Palanut luu

IX

VIII

tyy erikseen

PERUSKOOR DINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

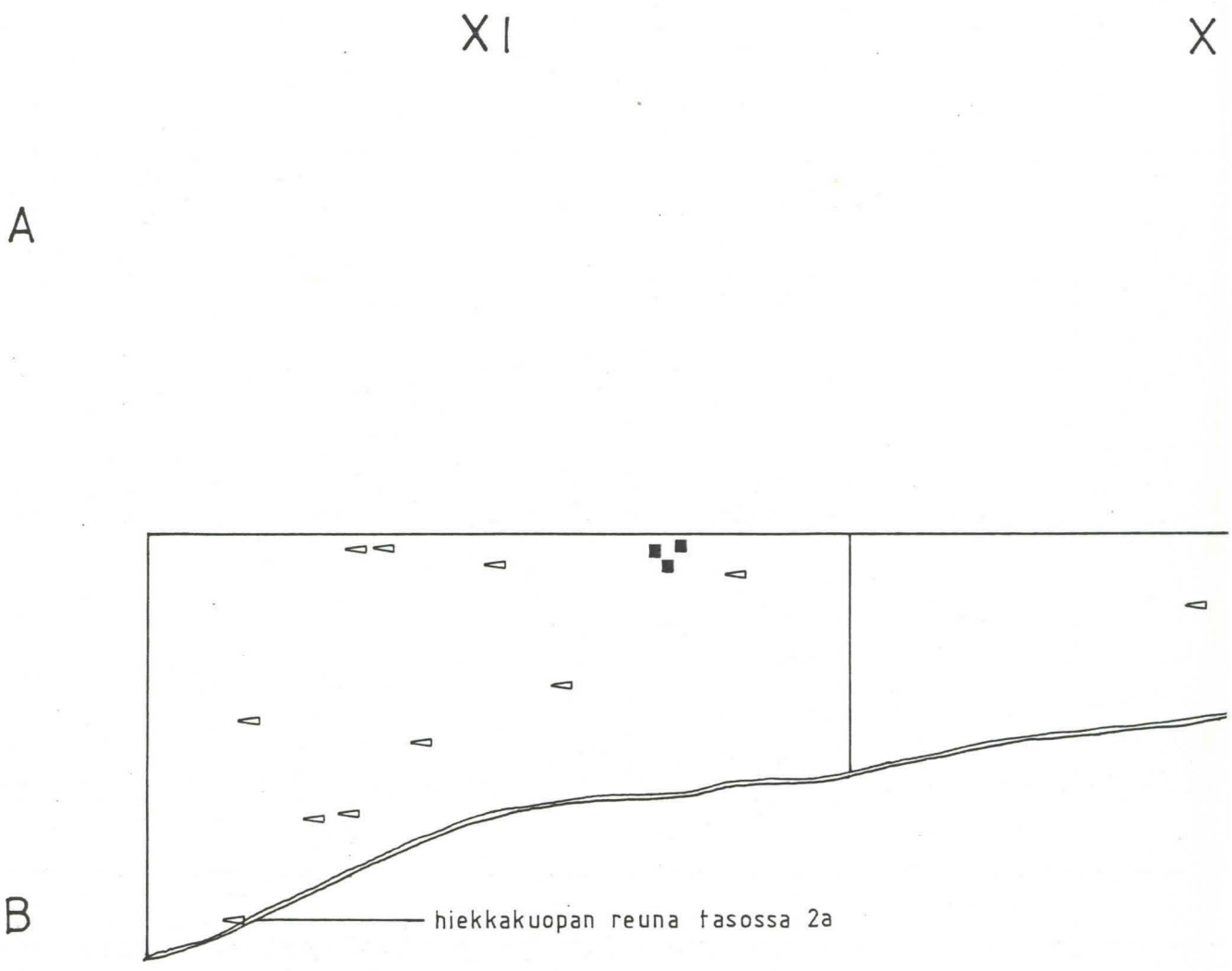

1 m

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985
KARTTA N:O 12
LÖYTÖKARTTA, KERROS 2a

■ Keramiikan pala ▲ |skos

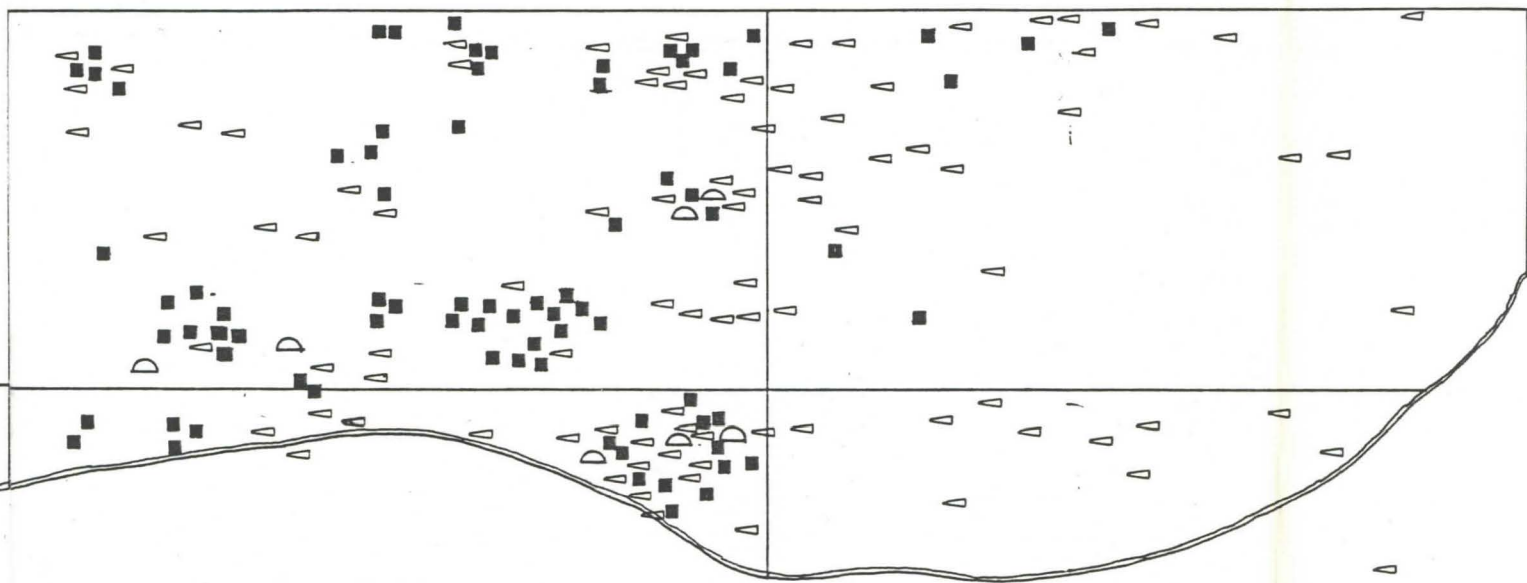
MK 1:20

D

Palanut luu

IX

VIII

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

N

1 m

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985

KARTTA N:O 13

LÖYTÖKARTTA, KERROS 2b

■ Keramiikan pala

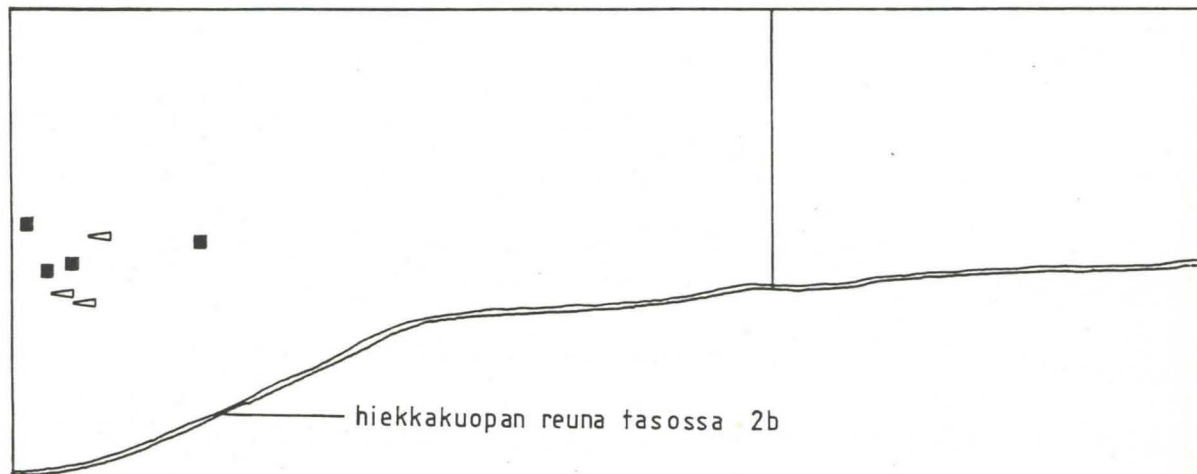
Iskos

XI

X

A

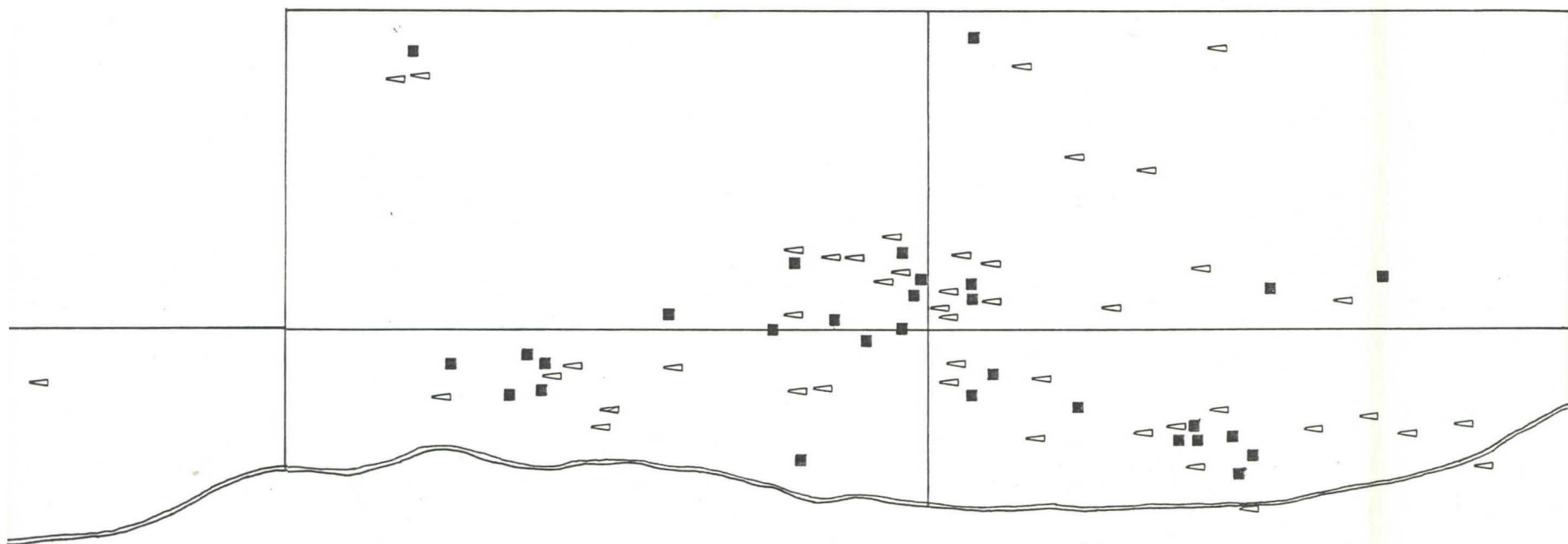
B

M K 1:20

IX

VIII

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

1 m

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985
KARTTA N:O 14
LÖYTÖKARTTA, KERROS 3a

■ Keramiikan pala

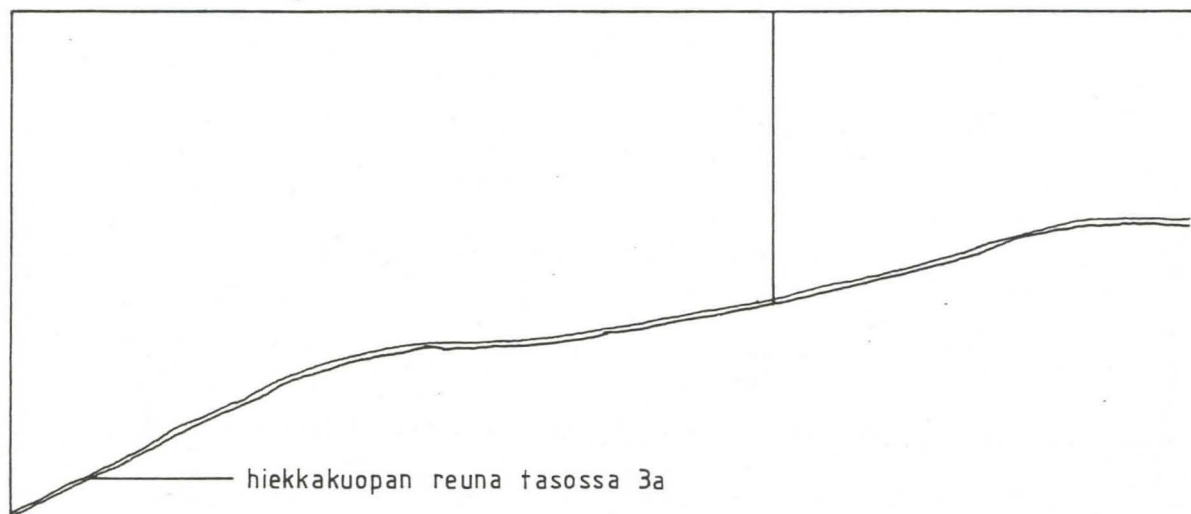
Iskos

XI

X

A

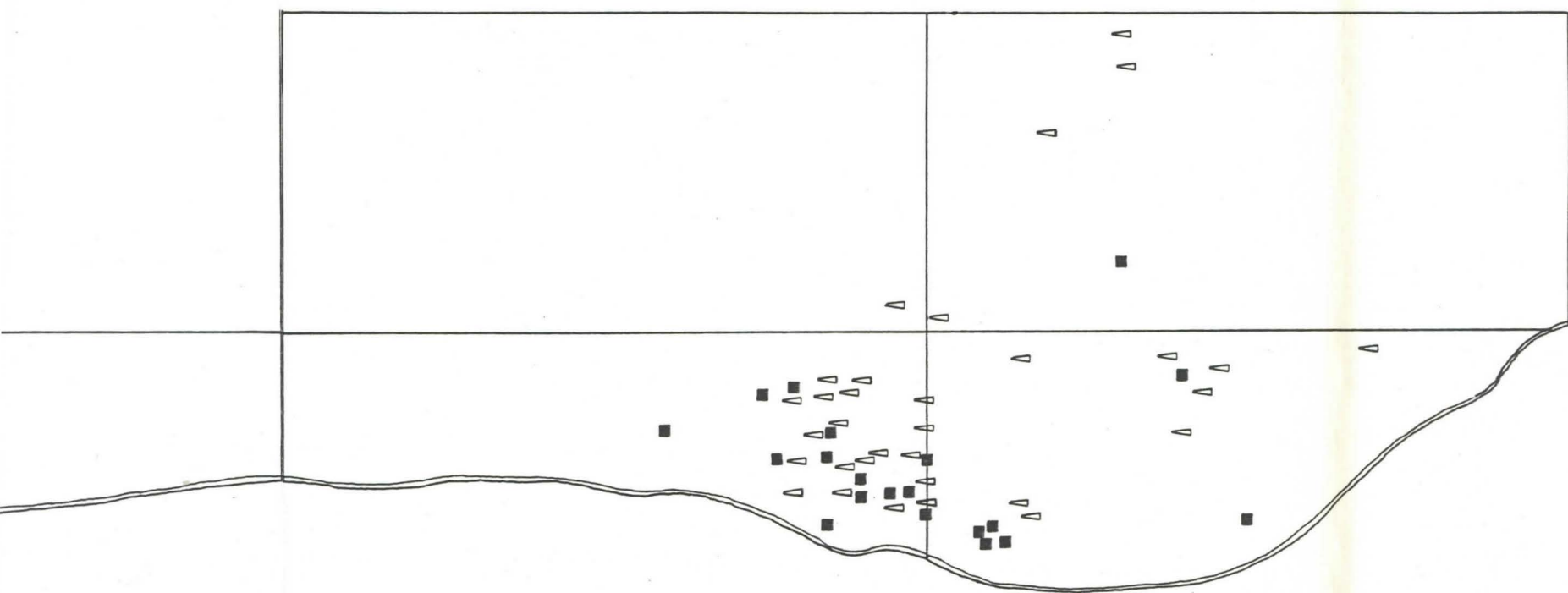
B

M K 1:20

IX

VIII

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

1 m

TURKU (ENT. MAARIAA), JÄKÄRLÄ 1985
KARTTA N:O 15
LÖYTÖKARTTA, KERROKSET 3b JA 4a

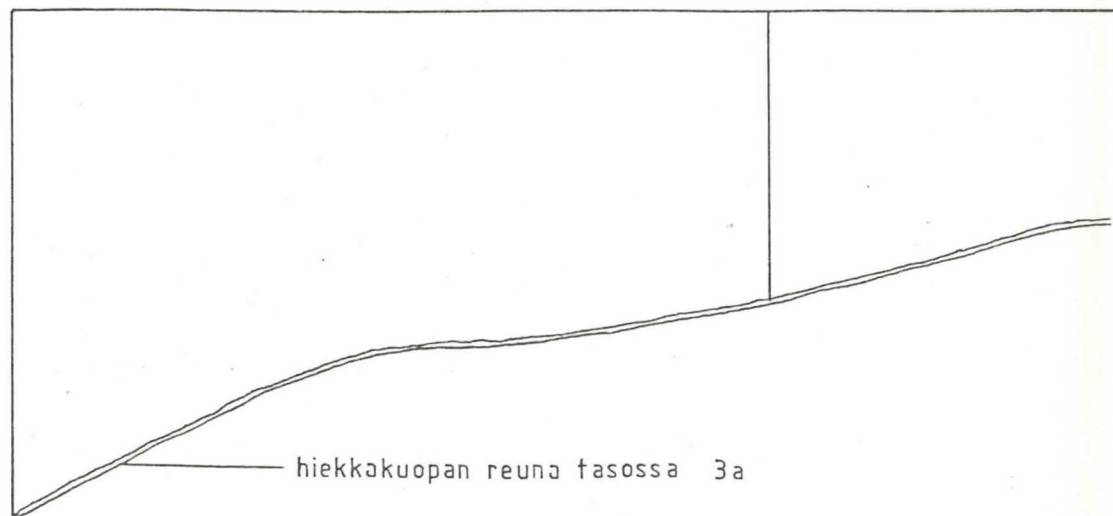
■ Keramiikan pala

◁ Iskos

XI

A

B

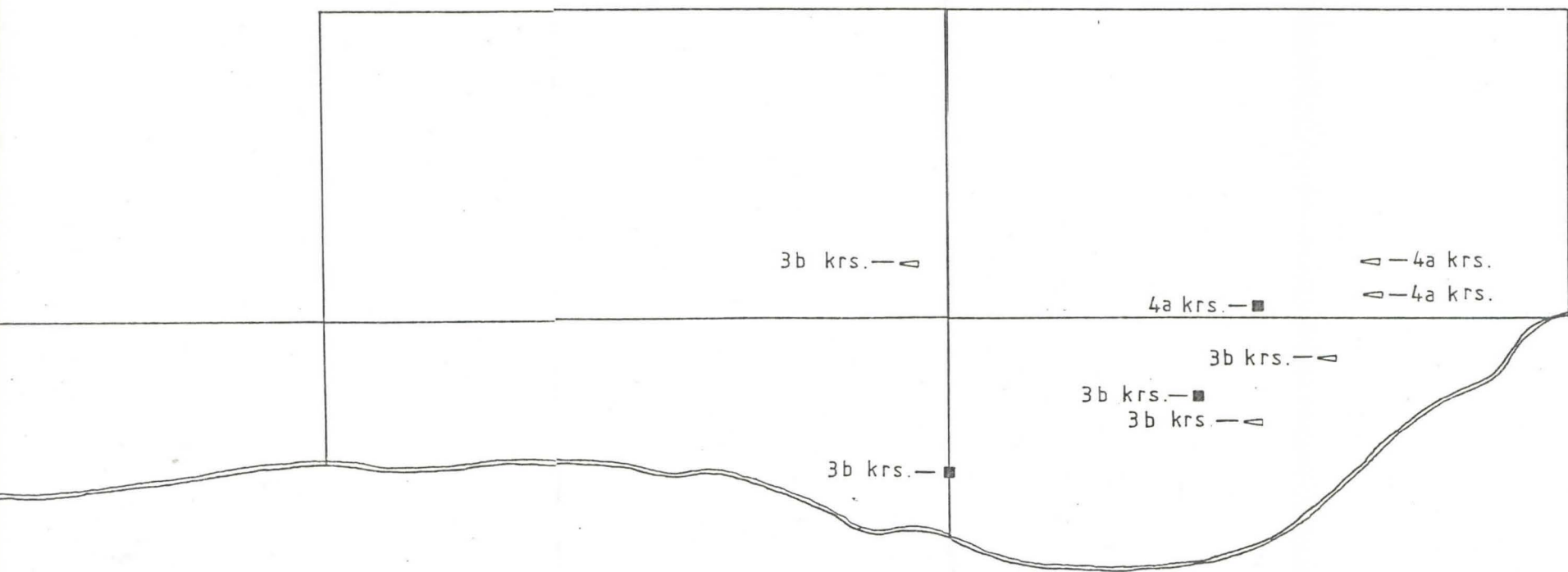

MK 1:20

X

IX

VIII

PERUSKOORDINAATISTON
KARTTAPOHJOINEN

N

1 m

Liite 5

Luettelo Turun Jäkärän vuoden 1985 kaivauksen valokuvista

Kuvannut Esa Laukkanen, ellei toisin mainita.

Diapositiivit			
Kamera: Nikon FM 2			
Objektiivi: Nikon Lens Series E 50 mm, 1:1,8			
Filmi: Fujichrome 100 ASA			
Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
153:1	8/9 12.07	NE	Hiekkakuopan reunasta valunutta maata tutkitaan ennen tasokaivauksen alkamista. Kaivamassa vasemmalta alkaen Katri Vuola, Jyrki Liimatainen, Eija Husso, Leena Koivisto, Tuija-Liisa Keinänen ja Olli Soininen.
153:2	8/9 14.11	S	Hiekkakuopan reuna kaivausruutujen kohdalla puhdistettuna valuneesta maasta.
153:3	8/9 14.12	-"-	-"-
153:4	8/9 14.13	-"-	-"-
153:5	8/9 14.18	-"-	-"-
153:6	8/9 14.19	-"-	-"-
153:7	-"-	-"-	-"-
153:8	8/9 14.47	E	Pintamaan irrottamista ja vaa- kitusta.
153:9	8/9 15.07	SE	Tauko.
153:10	8/9 15.08	SW	Tauko.
153:11	9/9 8.59	SE	Likamaan yläraja hiekkakuopan reunaleikkauksessa osoitettuna valkeilla puutikuilla. Kaivet- tavana 1. kerros. Ruutu B VIII. Mittaviivottimen pituus 15 cm.

Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
153:12	9/9 9.03	S	Sama aihe ja mittaviivotin kuin edellisessä diassa. Ruutu on kuitenkin B XI.
153:13	9/9 13.36	SE	Sama aihe ja mittaviivotin kuin kahdessa edellisessä diassa. Ruutu on tällä kertaa B VIII.
153:14	10/9 16.45	W	1. kerrosta kaivamassa alkaen vasemmalta Tommi Kuutsa, Olli Soininen ja Tuija-Liisa Keinänen.
153:15	10/9 16.47	W	1. kerrosta kaivamassa alkaen etualalta Tommi Kuutsa, Olli Soininen ja Tuija-Liisa Keinänen.
153:16	11/9 11.17	SE	Keramiikkalöytö 1. kerroksessa sijainnissa: x = 77-93, y = 191-007, vl = 175 ruudun A X alueella ja ruudun A IX puolella. Kaivannon reunaa on purettu löydön irrottamiseksi kokonaisuutena. Kompassi on suunnattu pohjoiseen.
153:17	11/9 11.18	-"-	Sama aihe kuin edellisessä diassa.
153:18	11/9 13.36	W	Etualalla 1. kerrosta kaivamassa Tarja Leino. Taustalla Olli Soininen merkitsemässä löytöä löytökarttaan.
153:19	11/9 16.06	N	Keramiikkalöytö ruudun AX ensimmäisestä kerroksesta sijainnista x = 65, y = 185, vl = 177 + 5 ja kaivaustarvikkeita sen ympärillä.
153:20	12/9 9.45	SE	Taina Pietikäinen (vas.) ja Hanna-Liisa Kolehmainen (oik.) kaivavat 1. kerrosta.
153:21	12/9 10.15	E	Taso 1 koko kaivausalueella.
153:22	14/9 10.44	-"-	Taso 2a koko kaivausalueella.
153:23	14/9 11.21	S	Hiekkakuopan reuna puhdistettuna irtomaasta. Taso 2a kaivettu esille.
153:24 153:25	-"- 14/9 12.01	-"- W	-"- Taina Pietikäinen (edessä) ja Riitta Laitinen (takana) kaivamassa kerrosta 2b.
153:26	14/9 12.55	E	Kaksi savi-idolin kappaletta on löytynyt. Taina Pietikäinen on juuri irrottanut maasta viimeksi löytyneen osan ja puhdistaa

Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
153:27	15/9 9.22	E	sitä hiekasta siveltimellä. Riitta Laitinen on saapunut toisesta ruudusta katsomaan löytöä. Nokimaakuvio ruuduissa A IX, B IX ja B X kerroksessa 2b (vrt. karttaan n:o 8).
153:28	15/9 9.24	-"-	-"-
153:29	15/9 9.26	N	-"-
153:30	15/9 9.27	-"-	-"-
153:31	15/9 12.02	E	Taso 2b koko kaivausalueella.
153:32	15/9 12.04	N	Taso 2b ruuduissa A VIII ja B VIII.
153:33	15/9 12.06	-"-	Taso 2b ruuduissa A IX ja B IX.
153:34	15/9 12.07	W	Taso 2b koko kaivausalueella.
153:35	-"-	S	Hiekkakuopan reuna puhdistettuna irtomaasta. Taso 2b kaivettuna esiin.
153:36	15/9 16.46	E	Taso 3a koko kaivausalueella.
153:37	-"-	-"-	-"-
153:38	-"-	-"-	-"-
153:39	15/9 16.50	W	Taso 3a ruuduissa A VIII ja B VIII.
153:40	-"-	-"-	-"-
153:41	-"-	S	Hiekkakuopan reuna puhdistettuna irtomaasta. Taso 3a kaivettuna esiin.
153:42	15/9 16.52	E	Taso 3a ruuduissa A IX ja B IX.
153:43	16/9 13.15	-"-	Taso 3a koko kaivausalueella siten kuvattuna, että maan pinta kaivausruduissa on sateen tasoitama, mutta silti on ehtinyt jo kuivua ennen valokuvaushetkeä.
153:44	16/9 13.31	-"-	Sama taso kuin edellisessä diasassa, mutta koko kaivannon alueelta on valokuvien ottamisen välisenä aikana kuorittu lastoilla ohut kerros maan pintaa pois siten, että kaikista ruuduista on saatu näkyviin vasta esiin kaivettu maan kamara.
153:45	16/9 13.35	W	Taso 3a ruuduissa A VIII ja B VIII. Maan pinta samassa ti-

Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
153:46	16/9 13.42	E	lassa kuin edellisessäkin dias- sa. Taso 3a koko kaivausalueella. Maan pinta samassa tilassa kuin kahdessa edellisessäkin diassa.
153:47	16/9 13.46	S	Hiekkakuopan reuna puhdistettu- na irtomaasta. Taso 3a esille kaivettuna.
153:48	-"-	W	Taso 3a ruuduissa A VIII ja B VIII. Maan pinta samassa ti- lassa kuin edellä dioissa n:o 153:44 - 153:46.
153:49	16/9 13.47	-"-	Taso 3a ruuduissa A IX ja B IX. Maan pinta samassa tilassa kuin edellä dioissa n:o 153:44-46 ja 153:48. Etualalla merkkipaalun vieressä lovi, joka on kaivan- non reunaan tehty keramiikka- löytöjen irrottamista varten.
153:50	16/9 13.48	N	Taso 3a ruuduissa A IX ja B IX. Maan pinta samassa tilassa kuin edellä dioissa n:o 153:44-46 ja 153:48-49.
153:51	16/9 13.49	-"-	Taso 3a ruuduissa A VIII ja B VIII. Maan pinta samassa ti- lassa kuin edellä dioissa n:o 153:44-46 ja 153:48-50.
153:52	16/9 13.50	E	Taso 3a koko kaivausalueella. Maan pinta samassa tilassa kuin edellä dioissa n:o 153:44-46 ja 153:48-51.
153:53	-"-	-"-	-"-
153:54	16/9 n. 16.19	-"-	Välitaso kerroksessa 3b koko kaivausalueella. Nokimaa tai likamaa on kaivettu kokonaan pois, ja sen kohta on siten tullut kuopille.
153:55	16/9 16.19	-"-	-"-
153:56	16/9 16.21	W	Välitaso kerroksessa 3b ruu- duissa A VIII ja B VIII. Noki- maa tai likamaa on kaivettu ko- konaan pois, ja sen kohta on siten tullut kuopille.
153:57	16/9 17.51	S	Taso 3b ja ruuduissa A VIII ja B VIII näkyvä eri värisen maan muodostama kuvio.
153:58	17/9 10.14	E	Koko kaivausalue tasossa 3b.

Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
153:59	17/9 10.28	W	Taso 3b ruuduissa A VIII ja B VIII.
153:60	17/9 10.31	N	Hiekassa näkyvä ympäristöään tummempi kuvio tasossa 3b ruuduissa A VIII ja B VIII.
153:61	17/9 17.44	S	Profiili linjalla VIII. Kaivannon kulmassa muovinen merkkipaalu, joka jätettiin kuvassa näkyvälle paikalle kaivauksen päätyttyä.
153:62	-"-	-"-	Profiili linjalla IX.
153:63	17/9 17.45	-"-	Profiili linjoilla IX ja X.
153:64	-"-	-"-	Profiili linjalla X.
153:65	-"-	-"-	Profiili linjalla XI. Kaivannon kulmassa muovinen merkkipaalu, joka jätettiin kuvassa näkyvälle paikalle kaivauksen päätyttyä.
153:66	17/9 17.47	E	Kaivannon pohjataso.
153:67	-"-	W	Kaivannon pohjataso linjoilla VIII ja IX.
153:68	17/9	-	Pertti Itkonen polttamassa savuketta ennen kaivannon peittämisorakan alkamista.
153:69	25/9 10.08	E	Kaivanto peitettyä.
153:70	-"-	-"-	-"-

Mustavalkoiset negatiivit				
Kamera: Asahi Pentax K 1000				
Objektiivit: SMC Pentax-M 1:2 50 mm ja SMC Pentax-M 1:2,8 28 mm				
Filmi: Kodak Plus-X Pan				
Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Ob- jek- tii- vi	Aihe
10592	6/9 8.56	E	50 mm	Kaivausalue paaluttamattomana.
10593	6/9 8.59	-"-	-"-	-"-
10594	6/9 9.09	S	28 mm	-"-
10595	6/9 9.11	SW	-"-	-"-
10596	6/9 9.12	SE	-"-	-"-
10597	6/9 9.13	E	-"-	-"-
10598	6/9 12.25	-"-	-"-	Kaivausalue paalutettuna.
10599	6/9 12.28	-"-	-"-	-"-
10600	8/9 14.08	S	-"-	Hiekkakuopan reuna kaivausruutujen kohdalla puhdistettuna valuneesta maasta.
10601	8/9 14.09	-"-	-"-	-"-
10602	8/9 14.10	-"-	-"-	-"-
10603	8/9 14.14	-"-	-"-	-"-
10604	8/9 14.17	-"-	-"-	-"-
10605	8/9 14.38	E	-"-	Vaakittamista.
10606	8/9 14.39	NE	-"-	Vaakitettuja ruutuja, joita ei kaivettu.
10607	8/9 14.41	-"-	50 mm	-"-
10608	8/9 14.50	E	-"-	Pintamaan irrottamista ja vaakitusta.
10609	9/9 8.52	SE	-"-	Likamaan yläraja hiekkakuopan reunaleikkauksessa osoitettuna valkeilla puutikuilla. Kaivettavana 1. kerros. Ruutu B VIII. Mittaviivottimen pituus 15 cm.
10610	9/9 13.34	-"-	-"-	-"-

Arkisto- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Ob- jek- tii- vi	Aihe
10630	14/9 16.33- 16.36	S	50 mm	ta ruuduissa A IX ja B IX tasossa 2b. - -
10631	--"	--"	--"	Osa noki- tai likamaakuvio- ta ruudussa B X kerroksessa 2b ennen tason 2b saavutta- mista.
10632	--"	--"	--"	--"
10633	--"	--"	--"	--"
10634	14/9 16.41	E	--"	Noki- tai likamaakuvio ta- sossa 2b ruuduissa A IX ja B IX ja tasoa 2b ylemmässä kerroksessa 2b ruudussa B X.
10635 *	14/9 16.49	--"	--"	Karttaa piirtämässä Esa Laukkanen ja latta kädessä Riitta Laitinen.
10636 *	--"	--"	--"	--"
10637	15/9 12.08	--"	--"	Taso 2b koko kaivausalueel- la.
10638	15/9 12.10	N	--"	Taso 2b ruuduissa A VIII ja B VIII.
10639	--"	--"	--"	--"
10640	15/9 12.11	W	--"	Taso 2b koko kaivausalueel- la.
10641	15/9 12.12	S	--"	Hiekkakuopan reuna puhdis- tettuna irtomaasta. Taso 2b esille kaivettuna.
10642	15/9 12.13	SE	--"	Taso 2b ruuduissa B VIII, A IX ja B IX.
10643	15/9 12.15	N	28 mm	Taso 2b ruuduissa A VIII ja B VIII.
10644	--"	--"	--"	Taso 2b linjojen VIII ja IX rajalla.
10645	--"	--"	--"	Taso 2b ruuduissa A IX ja B IX.
10646	15/9 16.20	E	--"	Taso 3a koko kaivausalueel- la.
10647	15/9 16.21	N	--"	Taso 3a linjoilla VIII ja IX.
10648	15/9 16.23	--"	--"	Taso 3a linjalla VIII.
10649	15/9 16.25	--"	--"	Taso 3a linjojen VIII ja IX rajalla.
10650	--"	--"	--"	Taso 3a linjalla IX.
10651	15/9 16.30	S	--"	Hiekkakuopan reuna puhdis- tettuna irtomaasta. Taso 3a esille kaivettuna.

* Kuvannut Jukka Sipilä.

Arkisto-numero	Kuvausaika	Kuvaus-suunta	Objektiiv	Aihe
10611	10/9 18.07	E	50 mm	Keramiikkalöytöjä noin asemassa $x = 80$, $y = 0$, $vl = 173-183$ ruudun A IX ensimmäisessä kerroksessa. Kompassi suunnattuna pohjoiseen.
10612	10/9 18.08	-"-	-"-	-"-
10613	11/9 11.12	SE	-"-	Keramiikkalöytöjä ruudun A X ja ruudun A IX ensimmäisessä kerroksessa asemassa $x = 77-93$, $y = 191-007$, $vl = 175$. Kompassi on suunnattuna pohjoiseen.
10614	11/9 11.13	-"-	-"-	-"-
10615	11/9 11.14	-"-	-"-	-"-
10616	12/9 10.17	E	-"-	Taso 1 koko kaivausalueella.
10617	12/9 10.19	W	-"-	-"-
10618	12/9 10.20	-"-	-"-	-"-
10619	12/9 16.53	-"-	-"-	Keramiikkalöytö ruudun A X ensimmäisestä kerroksesta asemasta $x = 50+3$, $y = 185+5$, $vl = 169$.
10620	14/9 10.46	E	-"-	Taso 2a koko kaivausalueella.
10621	14/9 11.25	S	-"-	Hiekkakuopan reuna puhdistettuna irtomaasta. Taso 2a on kaivettu esille.
10622	14/9 11.30	-"-	-"-	-"-
10623	14/9 16.19	N	-"-	Noki- tai likamaakuvio tasossa 2b ruuduissa A IX ja B IX.
10624	-"-	-"-	-"-	-"-
10625	14/9 16.23	S	-"-	Osa noki- tai likamaakuvioita ruudussa B X kerroksessa 2b ennen tason 2b saavuttamista.
10626	-"-	-"-	-"-	Osa noki- tai likamaakuvioita ruudussa B IX tasossa 2b.
10627	14/9 16.33- 16.36	-"-	-"-	-"-
10628	-"-	-"-	-"-	-"-
10629	-"-	-"-	-"-	Osa noki- tai likamaakuvio-

Arkis- to- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Ob- jek- tii- vi	Aihe
10652	15/9 16.33	E	50 mm	Taso 3a koko kaivausalueel- la.
10653	15/9 16.34	-"-	-"-	-"-
10654	15/9 13.36	W	-"-	Taso 3a linjalla VIII.
10655	15/9 13.38	N	-"-	-"-
10656	15/9 16.39	-"-	-"-	Taso 3a linjojen VIII ja IX rajalla.
10657	-"-	-"-	-"-	-"-
10658	15/9 16.40	-"-	-"-	Taso 3a linjalla IX.
10659	16/9 12.58	E	-"-	Taso 3a koko kaivausalueel- la siten kuvattuna, että maan pinta kaivausruduissa on sateen tasoittama, mutta silti on ehtinyt jo kuivua ennen valokuvaushetkeä.
10660	16/9 13.06	N	28 mm	Taso 3a linjalla VIII. Maan pinta samassa tilassa kuin edellisessäkin negatiivis- sa.
10661	16/9 13.07	-"-	-"-	Taso 3a linjojen VIII ja IX rajalla. Maan pinta samassa tilassa kuin kahdessa edel- lisessäkin negatiivissa.
10662	16/9 13.09	-"-	-"-	Taso 3a linjalla IX. Maan pinta samassa tilassa kuin kolmessa edellisessäkin ne- gatiivissa.
10663	16/9 13.40	-"-	-"-	Taso 3a linjalla VIII. En- nen valokuvan ottamista on ohut kerros maan pintaa kuorittu lastoilla pois si- ten, että kaikista ruuduis- ta on saatu näkyviin vasta esiin kaivettu maan kamara.
10664	16/9 13.41	-"-	-"-	Taso 3a linjojen VIII ja IX rajalla. Maan pinta samassa tilassa kuin edellisessäkin negatiivissa.
10665	16/9 13.43	-"-	-"-	Taso 3a linjalla IX. Maan pinta samassa tilassa kuin kahdessa edellisessäkin ne- gatiivissa.
10666	16/9 14.34	E	-"-	Taso 3a linjoilla X ja XI. Maan pinta samassa tilassa kuin kolmessa edellisessä- kin negatiivissa.

Arkis- to- numero	Kuvaus- aika	Ku- vaus- suun- ta	Ob- jek- tii- vi	Aihe
10667	16/9 14.37	E	28 mm	Sama aihe kuin edellisessä- kin negatiivissa.
10668	16/9 16.16	-"-	-"-	Välitaso kerroksessa 3b ko- ko kaivausalueella. Lika- tai nokimaa on kaivettu ko- konaan pois ja sen kohta on siten tullut kuopille.
10669	-"-	-"-	-"-	-"-
10670	16/9 16.17	W	-"-	Välitaso kerroksessa 3b linjoilla VIII ja IX. Lika- tai nokimaa on kaivettu ko- konaan pois, ja sen kohta on siten tullut kuopille.
10671	16/9 16.21	E	-"-	Välitaso kerroksessa 3b ko- ko kaivausalueella. Lika- tai nokimaa on kaivettu ko- konaan pois, ja sen kohta on siten tullut kuopille.
10672	16/9 17.57	S	50 mm	Hiekassa näkyvä tummempi kuvio tasossa 3b ruuduissa A VIII ja B VIII.
10673	16/9 17.58	-"-	-"-	-"-
10674	17/9 10.14	E	-"-	Koko kaivausalue tasossa 3b.
10675	17/9 10.28	W	-"-	Hiekassa näkyvä tummempi kuvio tasossa 3b ruuduissa A VIII ja B VIII.
10676	17/9 17.41	S	-"-	Profiili linjalla VIII. Kaivannon kulmassa muovinen merkkipaalu, joka jätettiin kuvassa näkyvälle paikalle kaivauksen päätyttyä.
10677	-"-	-"-	-"-	Profiili linjalla IX.
10678	17/9 17.42	-"-	-"-	Profiili linjojen IX ja X rajalla.
10679	-"-	-"-	-"-	Profiili linjalla X.
10680	-"-	-"-	-"-	Profiili linjalla XI. Kai- vannon kulmassa muovinen merkkipaalu, joka jätettiin kuvassa näkyvälle paikalle kaivauksen päätyttyä.
10681	17/9 17.49	E	-"-	Kaivauksen pohjataso.
10682	17/9 17.50	W	-"-	Kaivannon pohjataso lin- joilla VIII ja IX.
10683	25/9 10.06	E	?	Peitetty kaivanto.

Liite 6

Luettelo Turun Jäkärälän vuoden 1985 kaivauksen hiili- ja maanäytteistä

Vaakituslukemat korkeuksia m mpy (N60)

Hiilinäytteet

Näyte n:o	Kerros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
1	2a	A VIII	55	75	38,20	2g
2	2a	A VIII	-	-	-	5g
3	3b	B IX	-	-	-	3g
4	3b	B VIII	-	-	-	14g
5	4a	B VIII	-	-	-	1g
6	-	B IX	125	186	37,91	Nokista maata n. 1 litra

Maanäytteet

Näyte n:o	Kerros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
1	1	A VIII	50	100	38,52	Hiekkaa, podsolin rikastumiskerros
2	2a	A IX	50	100	38,52	Likamaa
3	2a	A VIII	50	100	38,32	
4	2a	B XI	-	-	-	Ruskea, puhdas hiekka
5	2a	B X	-	-	-	Vaalea, puhdas hiekka
6	2b	A IX	0	100	38,40	Likainen hiekka
7	2b	A VIII	-	-	38,17	Ruskea puhdas hiekka
8	3a	A VIII	50	60	38,08	Tummanruskea hiekka
9	3a	B VIII	170	30	38,12	Mustan ja ruskean täplikäs hiekka
10	3b	A VIII	90	170	38,05	Ruskea hiekka
11	4a	A IX	60	60	38,20	Vaalea puhdas hiekka
12	4a	A IX	40	132	38,09	Mustan ja ruskean täplikäs hiekka

Näyte n:o	Ker- ros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
13	4a	A IX	28	190	38,01	Mustan ja ruskean täp-likäs hiekka
14	4a	A VIII	60	140	37,98	Vaalea puh- das hiekka
15	4a	A VIII	30	58	37,97	Mustan ja ruskean täp-likäs hiekka
16	4a	A VIII	16	146	37,75	Mustan ja ruskean täp-likäs hiekka
17	4a	B IX	200	50	38,15	Mustan ja ruskean täp-likäs hiekka
18	4a	B VIII	198	154	37,98	Mustan ja ruskean täp-likäs hiek- ka, pyöreän kuvion (nä- kyy kartassa n:o 5) koh- dalta.
19	4a	B VIII	180	106	37,97	Ruskea hiek- ka, pyöreän kuvion (nä- kyy kartassa n:o 5) koh- dalta.
20	4a	B VIII	158	2	38,00	Mustan ja ruskean täp-likäs hiekka

Liite 7

Kiintopiste 2:n sijainti

Kaivausaikana tehdyillä korkeuspisteen siirroilla saatu korkeushavainto merkittiin kaivauksen lopuksi mahdollisia jatkotutkimuksia varten kaivauksen yleiskartassa osoitettuun paikkaan tunnuksella kiintopiste 2. Tuon pisteen korkeudeksi mitattiin 41,94 m mpy N60-järjestelmässä. Kiintopiste 2 merkittiin hakkaamalla kiveen rasti, jonka ympärille merkittiin spriiiliukoisella tuššilla tunnus: KP 85 VARE. Alla oleva piirros esittää rastin sijaintia kivessä. Kiintopiste on keskellä kiveen hakattua rastia.

